

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

22e jaargang
nummer 1
Januari 2022

KERKBEHEER

*Privacy, auteursrechten
en de kerk*

*‘Het blijven ingewikkelde
rechtsgebieden’*

De pastorie verhuren

Maak kennis met Appostel

Al uw kerkzaken in één app

Meer weten?

Bezoek dan appostel.nl of scan deze QR-code!

Doneren, collecteren, informeren en meer!

Alleen beschikbaar voor PKN-gemeenten

Product van

appostel

BETROUWBAAR

DESKUNDIG

BETROKKEN

**KERKELIJK
WAARDEBEHEER**

Houd de kerk in uw midden

"Elk kerkgebouw is een uitdaging. Wij kijken niet alleen naar de prijs, ook naar de waarde!"

Kerken bevinden zich in een tijd van verandering. Dat is niet nieuw: kerken hebben zich door de eeuwen heen ontwikkeld en zijn vaker getransformeerd. Bij kerkgebouwen gaat het om ingewikkelde processen met veel betrokkenen.

Onze adviseurs hebben verstand van vastgoed én aandacht voor de bewegingen in geloofsgemeenschappen. Zij ondersteunen met kennis van zaken strategische zoekprocessen. Er zijn altijd begaanbare wegen, ook in uw concrete situatie.

Wilt u weten of wij ook iets voor u kunnen betekenen?

Kijk op onze vernieuwde website of vraag vrijblijvend een gesprek aan.

www.kerkelijkwaardebeheer.nl | info@kerkelijkwaardebeheer.nl | 06 10873636

KERKBEHEER

INHOUD

Voorzitterskolom Geroepen en gezonden	5
Agenda	6
Kalender voor kerkrentmeesters	6
Het blijven ingewikkelde rechtsgebieden	7
Privacy en kerk	8
Auteursrecht en de kerk	10
Kerkmarkt & Orgelbank	13
Opinie Bijbelse <i>benchmark</i>	14
Vraag van de kerkrentmeester De pastorie verhuren	15
Christian Copyright Licensing International (CCLI)	16
Maandelijks cartoon	17
VKB Partner Kerkdienstgemist.nl	18
VKB Partner Bestuursgemak.nl	20
De partners van de VKB	22
Start Actie Kerkbalans 2022	23
Predikant en kerkbeheer Nico van den Houten	24
Filosofische reflectie Autonomie	26
Recensie Rondon 'n Oalen Griezen	28
In memoriam Jan van der Giessen	29
Actueel	30
Het stadje Borculo en Stormbrand	32
Onderscheidingen van de VKB	34
PKN Onderscheidingen	34

Wetten en regels

De predikant die ik interviewde voor dit nummer van Kerkbeheer vindt (ouderlingen-)kerkrentmeester niet te benijden, onder andere omdat zij voortdurend te maken hebben met veranderende en ingewikkelde regelgeving van bovenaf.

Van zulke regelgeving zijn veel voorbeelden te noemen. Van regelgeving vanuit de landelijke Protestantse Kerk tot juridische wetten en regels vanuit de Nederlandse of zelfs Europese overheid.

Twee van die gebieden waar je als kerkrentmeester te maken krijgt met wetten en regels zijn privacy en auteursrecht. Hoewel er op dit moment geen grote veranderingen zijn in deze regels, blijven de thema's actueel: ze worden door veel kerkrentmeesters als ingewikkeld beschouwd.

Goed dus om er in dit nummer nog maar eens de spot op te richten. En komt u er in een specifieke situatie in uw gemeente niet helemaal uit? Neem dan gerust contact op met het VKB Bureau in Dordrecht.

Wilnanda Hukom
Eindredacteur

Colofon

Bestuur VKB

Drs. F.H. Buddenberg, Zoetermeer, voorzitter
G. Koffeman, Oudewater, vice-voorzitter
Mr. P. van den Boogaart, secretaris en 2e penningmeester
Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
Drs. H. van der Burg, Westerbroek, penningmeester
Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid
Ir. G.G. van Dijk, Rotterdam, lid

Ereleden

D.G. Bijl, drs. G. van Soest,
mr. P.A. de Lange en drs. C. de Raadt

Redactie

J.M. Aarnoudse, hoofdredacteur,
W.J. Hukom, eindredacteur, E. van Rijssen,
N.J.M. de Jong en N. Breukhoven

Redactieraad

Mr. P. van den Boogaart, voorzitter,
dr. M. van der Meulen, Y. Teitsma
en M. de Heer

VKB Bureau

Vrieseweg 82,
3311 NX Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl
Telefoon: 078 - 639 36 66
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176,
3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden
van de VKB: € 32,40 per abonnement.

Abonnementsprijs voor niet-leden:

€ 38,65 per abonnement. Deze prijzen zijn exclusief 9 procent btw.
ISSN 1568-8712. Abonnementen lopen van 1 april t/m 31 maart. Opzegging kan tot uiterlijk 4 weken vóór de aflooptdatum. Er verschijnen 10 nummers per jaar (juli/augustus en november/december zijn gecombineerde nummers).

Oplage & druk

5.000 ex. © januari 2022 - Verloop drukkerij

Foto omslag

iStock

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB).

Leden van de VKB kunnen zijn: gemeenten, welke behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland, te weten Protestantse Gemeenten, Hervormde Gemeenten, Gereformeerde Kerken en Evangelisch-Lutherse Gemeenten, of federaties van deze gemeenten.

Deze leden worden in de VKB uitsluitend vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Het ledenbestand van de VKB omvat ruim 93 % van alle bij de Protestantse Kerk aangesloten plaatselijke gemeenten.

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is een zelfstandige organisatie. Zij werkt wel ten dienste van de Kerk, maar neemt een onafhankelijke positie in ten opzichte van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het doel van de VKB is drieërlei:

- belangenbehartiging voor de leden door deelname aan onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden binnen de kerk (voor medewerkers en predikanten), door participatie in organen en organisaties die van belang zijn voor kerkbeheer en door een rol te spelen in de beïnvloeding van ontwikkelingen binnen de kerk, zodat overall waar beleid gemaakt wordt voor of in de kerk het kerkrentmeesterlijk perspectief meespeelt;
- optreden als service instituut door het aanbieden van diensten die aansluiten op de behoeften van de leden;
- optreden als kennisinstituut door middel van deskundigheidsbevordering en het verzamelen, ontsluiten en ter beschikking stellen van informatie die voor colleges van kerkrentmeesters van belang is.

Ook in tijden van
corona staan wij
voor u klaar
met:

Advies
Training
Coaching

Up-a-Tree
ASSOCIATES

Kerkewijk 117, 3904 JB Veenendaal
+31 (0)6 2487 4795 / +31 (0)6 4432 4988
contact@up-a-tree.nl www.up-a-tree.nl

TOINE DAELMANS

LUIDKLOKKEN
&
TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
info@daelmans.com - www.daelmans.com

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: 0518 43 22 99.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

Geroepen en gezonden

In de Synode van de Protestantse Kerk vindt momenteel een discussie plaats over de toekomst van het 'ambt'. Aanleiding voor deze discussie is de mozaïek van kerkplekken, die de afgelopen jaren is ontstaan. Hiermee wordt bedoeld dat naast de traditionele kerkelijke gemeenten er nieuwe vormen van kerk-zijn ontwikkeld zijn zoals pioniersplekken, kerngemeenten, *tiny-churches* en huisgemeenten.

Er is derhalve behoefte aan meer differentiatie wat betreft de voorgangers naast de predikant. De kerkorde voorziet hier onvoldoende in. Desondanks heeft zich al een praktijk ontwikkeld dat kerkelijk werkers met een hbo-opleiding toch bevoegd zijn om het Woord te verkondigen en de sacramenten te bedienen. Daarnaast zijn er ook kerkelijk werkers werkzaam binnen de PKN, die hiervoor niet bevoegd zijn en het toch doen. Dit wordt gedoogd.

Alle aanleiding dus om deze discussie te voeren. Een werkgroep met overwegend predikanten heeft hier het rapport 'Geroepen en Gezonden' over geschreven. De titel geeft al aan dat de theologische invalshoek de boventoon voert. Met een verwijzing naar de *Missio Dei* wordt voorgesteld om alle kerkelijke werkers, die voor 1 januari 2021 de bevoegdheid hebben gekregen om het Woord te verkondigen en de sacramenten te bedienen dezelfde rechtspositie te geven als de predikant. Zij mogen zich voortaan pastor noemen en geen dominee omdat ze met hun hbo-achtergrond de grondtalen van de bijbel, Hebreeuws en Grieks, niet beheersen. Naar de toekomst toe worden de opleidingseisen van nieuwe kerkelijk werkers opgeschroefd. Om pastor te worden moeten ze na hun hbo-opleiding nog een éénjarige mastercursus volgen. Ook pioniers kunnen op grond van 'singuliere gaven' pastor worden. Tegelijkertijd worden de sturingsmogelijkheden van het Breed Moderamen van de Classicale Vergadering (BMCV) uitgebreid. Zij bepalen voortaan of een kerkelijke gemeente een predikant of een pastor mag beroepen. "Het is daarbij niet gewenst dat de financiële mogelijkheden en wenselijkheden allesbepalend zijn," aldus 'Geroepen en Gezonden'. Kortom de *Missio Dei* is leidend.

Wat de nota 'Geroepen en Gezonden' ontbeert is een kerkrentmeesterlijke invalshoek. In de eerste plaats komt het voorstel om pastors op master-niveau te introduceren niet tegemoet aan de behoefte tot meer differentiatie.

Ons voorstel als VKB is om vanuit het perspectief van het zelf-organiserend vermogen van een lokale gemeente of kerkplek nu eerst een toekomstgerichte competentiematrix en een bijpassende opleidingskolom voor alle soorten van pastoraal werkenden te maken. In het verlengde hiervan dienen lokale gemeenten en kerkplekken zelf en niet het BMCV te kunnen bepalen aan de hand van duidelijke profielen welke type voorgangers zij kiezen. En ook een non-profit organisatie als de kerk dient zich daarbij de vraag te stellen hoever de financiële polsstok reikt zonder dat dit mag leiden tot het systematisch wegdrukken van academisch gevormde predikanten. De behoefte op basis van gedifferentieerde profielen moet de doorslag geven.

Blijft over de rechtspositie. Omdat predikanten 'geroepen en gezonden' zijn hebben ze geen civielrechtelijke arbeidsrelatie met de PKN maar een eigenstandige kerkelijke rechtspositie, die zich onttrekt aan de traditionele werkgever/werknemer relatie. Kerkelijk werkers en pioniers hebben wel een civielrechtelijke arbeidsrelatie met de plaatselijke gemeente. Er leeft al lang de behoefte om de rechtspositie tussen de professioneel pastoraal werkenden die hetzelfde type werk doen te uniformeren. De VKB heeft steeds het standpunt uitgedragen dat de bijzondere rechtspositie als norm wordt bevestigd. Dat betekent derhalve dat alle bezoldigde ambtsdragers dezelfde bijzondere rechtspositie krijgen als predikanten. Wel vraag ik aandacht voor de uitvoeringsproblemen, die dit met zich meebrengt. De salariëring van predikanten is centraal geregeld. Als dit ook gaat gelden voor alle bezoldigde ambtsdragers dan beperkt dat de flexibiliteit van de lokale gemeenten. En kan het dienstverband van een pionier van wie de pioniersplek wordt verzelfstandigd tot een stichting of tot een kerngemeente wel zo gemakkelijk worden beëindigd als nu het geval is. Kortom de discussie zal voorlopig nog wel even aanhouden over 'Geroepen en Gezonden'.

Januari - maand van voorbereiding op cursussen, webinars en online-ontmoetingen

De eerste weken van het nieuwe jaar zijn inmiddels achter de rug en op het bureau van de VKB wordt er hard gewerkt aan een programma voor het komende jaar. Er zullen dit jaar in ruime mate cursussen, webinars en ontmoetingen voor kerkrentmeesters worden aangeboden.

Voorbereid worden onder andere, online webinars over onderwerpen als: meerjarenonderhoud, orgels, bevoegdheden, verzekeringen, administratie, gemeenten met wijkgemeenten, visie, ontwikkeling en beleid en ook energie in het kerkgebouw.

Belangstellenden kunnen kiezen uit meerdere mogelijkheden, waaronder de namiddag of de avond en verspreid over het gehele jaar.

Op de website www.kerkrentmeester.nl en in de maandelijks te verschijnen nieuwsbrieven zullen binnenkort de data bekend worden gemaakt. Check als lid van het college ook even of uw collega's in het college de nieuwsbrieven ontvangen, dan kunnen ook zij gebruik maken van het gratis aanbod een cursussen, webinars en online-ontmoetingen.

KALENDER

Kalender voor kerkrentmeesters

Januari

- Aandacht voor wijzigingen op het terrein van de belastingen, sociale verzekeringswetten en pensioenpremies;
- De verzekeringsportefeuille nagaan;
- Evaluatie risico-inventarisatie waarover elke kerkelijke gemeente dient te beschikken;
- Betalen Maandnota.

Februari

- Registratie toezeggingen Kerkbalans 2022;
- Inventarisatie van de opmerkingen van de Kerkbalanslopers en deze, indien dit noodzakelijk mocht zijn (bijvoorbeeld opmerkingen van pastorale aard), doorgeven aan de overige leden van de kerkenraad;
- Mededeling in het kerkblad over een indicatie van de resultaten van de Actie Kerkbalans 2022;
- Bespreking van deze resultaten in het college van kerkrentmeesters;
- Uiterlijk 31 maart 2022 instandhoudingssubsidie aanvragen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- Betalen maandnota.

PRODUCTEN

Vademecum Kerkelijke Begraafplaatsen

Het Vademecum Kerkelijke Begraafplaatsen is hét handboek voor kerkelijke gemeenten die in het bezit zijn van een begraafplaats. Het boek geeft een zo volledig mogelijk beeld van alles wat met begraven en begraafplaatsen in kerkelijke gemeenten te maken heeft.

De uitgave is samengesteld door de Commissie Beheer Kerkelijke Begraafplaatsen van de VKB.

De kosten voor het Vademecum zijn € 29,98 (inclusief btw) (VKB-ledenprijs € 26,98)

Folder 'Nalaten'

Veel kerkleden weten misschien niet dat zij (een deel van) hun nalatenschap kunnen bestemmen voor de kerk. Het is zinvol het gesprek daarover met uw kerkleden aan te gaan en hen aan te moedigen uw kerk in hun testament op te nemen.

In deze folder staat de informatie hoe nalatenschappen kunnen worden geregeld. Er is ruimte om uw contactgegevens van een contactpersoon of uw kerk toe te voegen.

U kunt de folder verspreiden door deze aan te bieden tijdens een dienst of gelegenheid. U kunt de folder ook neerleggen op een plaats waar veel mensen passeren, bijvoorbeeld de leestafel.

De voorgedrukte folder 'Nalaten' kost € 0,40 (inclusief btw) per stuk met een minimum hoeveelheid van 100 exemplaren. Voor het indrukken van de folder met eigen tekst kunt u de prijs vooraf opvragen.

Het blijven ingewikkelde rechtsgebieden

In gesprek met mr. Thomas Hoekstra, kerkjurist Protestantse Kerk

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Manor Lux

Naar aanleiding van een update over privacywetgeving en regels rond auteursrechten in dit nummer van Kerkbeheer, bel ik ik met mr. Thomas Hoekstra. Hij is bij de Dienstenorganisatie jurist en specialist op dit terrein.

Niet zoveel spannende casussen

Hoekstra: "Er zijn sinds 2018 wel wat casussen van boetes op basis van de AVG geweest die relevant zouden kunnen zijn voor de kerk. Bijvoorbeeld het versturen van e-mail-adressen in CC in plaats van afgeschermd in BCC door een politieke groepering, terwijl 'politieke gezindheid' net als 'godsdienst' een bijzonder persoonsgegeven is. Maar het is niet veel. Wel was er de casus rond het recht op inzage, ook in vertrouwelijke stukken, als daar persoonsgegevens in voorkomen. Het gerechtshof was daar strikt in. Op de website van Protestantse Kerk staat er een stukje over.¹ Als er al iets speelt dat ons bereikt, is het vaak toch een conflict dat eigenlijk ergens anders over gaat dan privacy. Dan moet je ook proberen het anders op te lossen dan via een juridische twist. Sowieso is dat altijd beter. Wat is je pastorale relatie met iemand, en wat is eigenlijk de reden om het ook vanuit de gemeenteleiding op de spits te drijven? En ja, als je dan iets minder fraais hebt gedaan, waarom niet gewoon eerlijk toegeven?"

"Hebben we er goed over nagedacht hoe we omgaan met kerkgangers en medewerkers die niet graag herkenbaar in beeld willen komen?"

Zichtbaarheid kerkgangers bij streaming en privacy

Hoekstra vervolgt: "Wel merken we nieuwe vragen rond het massaal streamen van kerkdiensten. Dat heeft een hoge vlucht genomen door de coronaperikelen. Er is veel in geïnvesteerd, en men is veelal in de actiestand geschoten. Maar hebben we er goed over nagedacht hoe we omgaan met kerkgangers en medewerkers die niet graag herkenbaar in beeld willen komen? Of ouders die het niet fijn vinden dat hun kinderen bij het praatje van de dominee voorafgaand aan de kinderveerdienst voor in de kerk worden gehaald. Dat streamen zal

Thomas Hoekstra

zeker blijven. Het moet niet zo zijn, dat het mensen weerhoudt om naar de kerk te komen. Denk daar nog eens goed over na en spreek daarover in en met de gemeente."

Haalbaarheidsstudie naar mogelijk overkoepelende licentie

Hoekstra: "Wat rond de kerkdiensten inderdaad ook steeds vragen oproept zijn de auteursrechten. Als kerk hebben we in de visienota uitgesproken liturgie en eredienst een belangrijk speerpunt te vinden. Daarin speelt muziek een grote rol. Dan moet je er ook wat voor over hebben als kerk en gemeente om makers en uitvoerders van liederen en muziek recht te doen. Ondertussen blijft het een ingewikkeld rechtsgebied. Als Dienstenorganisatie hebben we de uitdaging opgepakt om een haalbaarheidsstudie te doen naar mogelijke stoomlijning. Daar zet ik me ook voor in. Is het bijvoorbeeld mogelijk om toch voor gemeenten van de Protestantse Kerk een overkoepelende licentie te organiseren, waaraan zoveel mogelijk (levende) auteurs en erven deelnemen? Of hoe kunnen we gemeenten beter gidsen zodat ze die licenties kunnen aanschaffen die bij hun muziekpraktijk past. Het is nog helemaal geen uitgemaakte zaak, wat daar uit komt, en of we partijen kunnen meekrijgen, maar het is wel de moeite waard om één en ander beter in kaart te brengen. Ik hoop dat we hier de aankomende jaren iets in kunnen bereiken."

¹ Zie: www.protestantsekerk.nl/verdieping/het-recht-op-inzage-hoe-ga-je-als-kerkenraad-om-met-interne-stukken/

Privacy en kerk

Samenstelling tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Pixabay

In 2018 kwam het nadenken over privacy in een stroomversnelling. Aanleiding hiervoor was de vernieuwde Europese wetgeving. Vertaald naar Nederland: de Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG) en de daarop gebaseerde uitvoeringswet. Deze nieuwe wetten vervangen het vorige systeem van privacybescherming (onder andere de Wet Bescherming Persoonsgegevens). Hoe is inmiddels de situatie in 2022?

In 2018 stroomversnelling

In 2018 was er veel onrust, ook in kerken. De AVG is namelijk best heel strikt. Dat is best begrijpelijk in het digitale tijdperk, waarin megagrote commerciële partijen hun geld verdienen op basis van persoonsgegevens. De Europese Unie probeert daar paal en perk aan te stellen. Maar de regels die daarvoor nodig zijn, gelden dan wel voor iedereen.

Zowel de VKB als de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk besteedden er toen veel aandacht aan, mede vanwege de vele vragen vanuit de plaatselijke gemeenten. Ondertussen is er vanuit de Autoriteit Persoonsgegevens nog geen actie richting kerkgenootschappen geweest. Ook is er geen sprake geweest van vele klachten. Het lijkt erop dat als er goed over nagedacht is in een gemeente (wat vinden wij een gerechtvaardigd belang voor welk soort verwerking van persoonsgegevens) en als het resultaat ook goed is opgeschreven en inzichtelijk is voor belanghebbenden, dit vooralsnog voldoende rust geeft om als gemeente en diaconie te blijven doen waartoe ze geroepen zijn.

AVG als achtergrond

Maar nog even de achtergrond: de AVG is een direct-werkende Europese wet die zorgt voor een uniforme toepassing van privacy-regels binnen de Europese Unie. De bescherming van de privacy wordt door de Europese Unie gezien als een fundamenteel grondrecht dat net zo belangrijk is als het recht op vrije meningsuiting, het recht op vrijheid van godsdienst en het recht op lichamelijke integriteit.

Op sommige gebieden (zoals rondom gegevens met betrekking tot godsdienst en levensbeschouwing) hebben de nationale wetgevers ruimte om hun eigen regels te stellen: in Nederland is dat vormgegeven in de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG).

Eigen verantwoordelijkheid kerk

Ook als kerk hebben we te maken met privacy. Allereerst komt dat voort uit onze eigen kerkelijke verantwoordelijkheid. Het zijn van een open gemeenschap waarbinnen mensen betrokken zijn op elkaar en meeleven met elkaar dient hand in hand te gaan met het zijn van een veilige gemeenschap. Die veiligheid behelst meer dan privacybescherming, maar privacybescherming hoort er wel bij. Dat is niet nieuw. Zo heeft bijvoorbeeld geheimhouding in de kerk altijd al een belangrijke plaats gehad bij de bevestiging van ambtsdragers. Met de opkomst van internet en de mogelijkheden die de kerken daardoor hebben om meer mensen te bereiken, komen er ook meer vragen op vanuit kerkleden over hoe er om wordt gegaan met de gegevens die de kerk van hen heeft.

Handleiding voor maken van beleid

De Protestantse Kerk heeft in 2018 een gesprekshandleiding gemaakt. Die handleiding is uitvoerig en laat niks onbenoemd. Zij kan helpen om als kerkbestuur te spreken over de keuzes die te maken zijn. De keuzes – binnen de verantwoordelijkheid om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen – liggen op de tafel van een kerkenraad. De AVG-wetgeving laat nog best veel ruimte om persoonsgegevens te gebruiken. Maar het is wel van belang om uw keuzes goed te voorzien van een motivatie en van een degelijke belangenafweging. De kerkelijke gemeente (als rechtspersoon) is verantwoordelijk voor de naleving van de privacywetgeving.

Diaconie en privacy

De diaconie is ook een aparte rechtspersoon en dus zelfstandig verantwoordelijk voor naleving van de privacywet. Bespreek daarom samen met de diaconie of u gezamenlijk het beleid over privacy vaststelt, of dat u dat apart doet of dat de diaconie zich aansluit bij het beleid van de kerkenraad.

Meer informatie

Meer informatie kunt u vinden in de kennisbank op onze website (zie: mijnvkb.kerkrentmeester.nl/kennisbank/artikel/KA-01012/nl-nl#link7)

Ook op de website van de Protestantse Kerk kunt u informatie over dit onderwerp vinden (zie: www.protestantsekerk.nl/thema/privacy/).

Om direct naar de websites te gaan, scan onderstaande QR-codes met uw telefoon of tablet.

Gemeenten met wijkgemeenten

In een gemeente met wijkgemeenten kan ervoor gekozen worden om met alle wijkgemeenten samen beleid vast te stellen, maar is het ook mogelijk dat zowel de wijkkerkenraden als de algemene kerkenraad ieder afzonderlijk voor haar werkzaamheden beleid bepaalt. Uiteindelijk is privacy een zaak die de gemeente breder aangaat dan enkel de kerkenraadsleden: het betreft de ledenadministratie, de vrijwilligers van het kerkblad, de website en natuurlijk de gemeentelieden en medewerkers over wiens gegevens het gaat.

Terugkerend item

Een kerkbestuur heeft best de nodige ruimte om te beslissen over hoe met het onderwerp om te gaan. Communiceer dit echter wel helder naar gemeenteleden en bezoekers, via een duidelijke privacyverklaring. Het is van belang dat privacy niet een eenmalig onderwerp op de agenda is. Bekijk jaarlijks eens – al of niet met een speciale aandachtsfunctionaris ‘privacy’ – of er nog knelpunten zijn. Ook is het van belang regelmatig een update te maken van het register van mensen in de gemeente die werken met persoonsgegevens.

Rechten van belanghebbenden

Het is van belang te beseffen dat belanghebbenden rechten hebben. Die zijn niet absoluut (dus ze hebben niet altijd voorrang op andere belangen en rechten) maar wel stevig. Denk aan de belangrijkste: het recht op informatie (hoe is uw privacy-beleid, hoe gaat u met mijn gegevens om?), het recht op inzage, het recht op rectificatie, het recht op verwijdering (van een verzendlijst bijvoorbeeld, maar weer niet van historische gegevens; via ons kerkrecht is het bewaren van de kerngegevens van oud-leden geregeld, zoals doop, belijdenis, etcetera) en het recht op overdraagbaarheid (de plicht om kerkelijke gegevens ter beschikking te stellen voor de overgang naar een ander kerkgenootschap bijvoorbeeld). Natuurlijk moet vastgesteld worden dat degene die een recht wil uitoefenen ook daadwerkelijk belanghebbende is, maar voor het overige is het zaak om belanghebbende welwillend tegemoet te treden. De summiere jurisprudentie die er inmiddels is met betrekking tot kerken, geeft aan, dat terughoudendheid met een beroep op het eigen karakter van een kerk niet zomaar wordt gehonoreerd.

Adviseert kerkbesturen bij

het creëren van een gezonde exploitatie
het geheel of gedeeltelijk herstemmen van gebouwen
en/of het verduurzamen van (kerk)gebouwen

Via de **Waarom**
Hoe
Wat route

DODUVA creëert meerwaarde vanuit
betrokkenheid, inhoud en expertise

Ramstraat 31 | 3581 HD Utrecht | T 06 57 59 30 15
info@doduva.nl | www.doduva.nl

Heeft uw kerk de **AVG** al geïmplementeerd?

PrivacyTeam helpt kerken om
aan de privacyregels te voldoen.
Geen “gedoe” maar gemak!

Contact ons op:
PrivacyTeam.nl

blijvend
**VKB
AANBIEDING:
15%
KORTING**

Met EasyPrivacy® voor
kerken wordt u voor
€ 299,- excl. btw
per jaar
ontzorgd op uw AVG
verplichtingen!

 privacyteam

Auteursrecht en de kerk

Samenstelling tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Shutterstock

Het is een steeds terugkerend 'pijnpunt' in de lokale gemeenten, dat vragen blijft opwerpen. We zijn in de kerk toch bezig met een hoger doel, en dat verwacht je dan toch ook van iedereen die kerkelijke muziek, filmpjes of teksten maakt. We maken toch geen commercieel gebruik van het werk? Hoezo dan zoiets prozaïsch als auteursrechten? En dan? Hoe moet je in dat oerwoud van liedbundels, dichters en componisten achter een belanghebbende komen? En als we het tot één beperken: het Liedboek 2013. Waarom is dat in zijn geheel niet gewoon voor allerhande kerkelijk gebruik rechtevrij?

Rechten op basis van de Auteurswet

Nou ja: het is gewoon zoals het is. Ook de makers van creatief werk dat bruikbaar en dienstbaar is voor de kerk zijn auteurs met rechten. Zij hebben er hun tijd, energie en inspiratie in gestopt. Zij zijn feitelijk eigenaar. Zij mogen bepalen waar hun werk wel en niet gebruikt wordt. Voor een deel van hen geldt, dat ze ook in hun levensonderhoud voorzien middels hun creatieve werk. Vervolgens hebben we met de wetgeving te maken. Die is best strikt. Ook op dit terrein is dat best begrijpelijk. Het kan niet zo zijn, dat grote mediabedrijven over de rug van auteurs en artiesten veel geld verdienen, terwijl men zelf het nakijken heeft. Maar ook hier geldt (net als bij de privacywetgeving), dat deze regels dan gelden voor iedereen.

In 2018 is door een gezamenlijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Interkerkelijk Stichting voor het Kerklied (ISK), KokBoekencentrum, BV Liedboek, Small Stone Media, Christian Copyright Licensing International (CCLI) en de Protestantse Kerk in Nederland een korte notitie opgesteld over dit onderwerp onder de titel *Eerlijk zingen, spelen en vieren in kerk en gemeente. Auteursrechten in gewone taal*.

Wij nemen deze tekst nog maar eens over. Deze notitie bevat een uitleg-in-gewone-taal van het gebruik van liederen en teksten en wat daar allemaal mee te maken heeft. Deze informatie is gebaseerd op de Auteurswet en op een daarvan afgeleide notitie van de Protestantse Kerk, *Auteursrecht en naburige rechten in de kerk*.

Muziek en tekst in de kerk

In kerk en gemeente zit veel muziek. En er komt veel kijken bij het maken en uitvoeren van muziek, zoals liederen, teksten, melodieën, makers, gebruikers en uitvoerenden.

Denk aan:

- Zingen: samenzang, cantorijen en koren;
- Muziek: orgel- en pianospel, muziekgroepen, cantorijen, koren, worship-teams, muziek via cd;
- Teksten: op de beamer, op de papieren orde van dienst, in het weekbericht, in het kerkblad, op geboortekaartjes of rouwbrieven, bladmuziek;
- Internet: uitzendingen van kerkdiensten, muziek via YouTube, teksten, weekberichten en kerkbladen op de website;
- Op zondag en doordeweek: tijdens erediensten, vieringen, bijeenkomsten, gemeenteavonden, filmavonden, kringen, vergaderingen.

Creatief werk is beschermd

Bij zingen, muziek en teksten zijn veel mensen betrokken, zoals tekstdichters, componisten, vertalers, bewerkers, uitvoerenden, enzovoort. En er zijn natuurlijk gemeenteleden, andere zangers, (amateur)musici, en dergelijke.

Je hebt dus grofweg twee groepen: makers en gebruikers. Het werk van deze makers – teksten, melodieën, vertalingen, bewerkingen – mag je niet 'zo maar' gebruiken, overnemen of uitvoeren; dit is in de Nederlandse wet beschermd. Iemand die een creatief werk maakt, heeft zeggenschap over het gebruik daarvan.

Het recht van de maker

Dat betekent dat, als je een werk van iemand anders gebruikt, uitvoert of kopieert, je daar toestemming voor moet vragen en – vaak – voor moet betalen. Deze zeggenschap is geregeld in de Auteurswet.

Vergunning voor gebruik

Toestemming vragen en betalen voor het gebruik van een creatief werk van iemand kan door een licentie aan te schaffen; dit is een vergunning om het te mogen gebruiken, eenmalig of vaak ook voor de duur van een jaar.

Gebruik op twee manieren

De Auteurswet hanteert twee begrippen voor het gebruiken van een beschermd werk.

Meer informatie

Meer informatie kunt u vinden in de kennisbank op onze website (zie: mijnvkb.kerkrentmeester.nl/kennisbank/artikel/KA-01012/nl-nl#link4)

Ook op de website van de Protestantse Kerk kunt u informatie over dit onderwerp vinden (zie: www.protestantsekerk.nl/thema/auteursrechten/).

Om direct naar de websites te gaan, scan onderstaande QR-codes met uw telefoon of tablet.

1. Een lied projecteren via de beamer, een kerkdienst uitzenden via internet, of een muziekstuk ten gehore brengen is het openbaar maken van een werk. Andere voorbeelden zijn een film vertonen, foto's op de website plaatsen of het citeren uit een gedichtenbundel.

2. Vermenigvuldigen, bewerken en nabootsen van een werk heet verveelvoudigen. Denk aan kopiëren, opslaan op de computer, printen, overnemen van teksten, notenbalken en afbeeldingen of foto's op papier en digitaal.

Zowel voor openbaar maken als voor verveelvoudigen is toestemming nodig van de auteur of van degene die de rechten van de auteur vertegenwoordigt, de auteursrechthebbende.

Niemand heeft gezegd dat het eenvoudig is

Dit onderwerp – het op een eerlijke manier gebruiken van beschermde werken in de kerk – is veelomvattend en complex. Soms is het een zoektocht om in de plaatselijke kerk en gemeente het gebruik van tekst en muziek in de dienst en op de website goed te regelen. Deze notitie wil eraan bijdragen overzicht en richting te geven hoe te handelen.

Zorgvuldig en pragmatisch ermee omgaan

Tot zover de tekst van de notitie *Eerlijk zingen, spelen en vieren in kerk en gemeente*. Wat adviseren wij nu vanuit de VKB als ons de vraag gesteld wordt: hoe doen we dat in hemelsnaam? Het eerste antwoord is: zorgvuldig. Kijk waaruit er vooral geput wordt, en bezie waarvoor je een verzamel-licentie kunt afsluiten voor muziek en eventueel beeldmateriaal. Dat kost uiteraard geld, maar dat is gegeven met het 'zorgvuldig': recht doen aan de makers. Daarnaast kun je in heel wat gevallen met een beetje inspanning vinden of een auteur daaronder valt. Zo niet, dan kan hij/zij zelf benaderd worden. Via internet zijn tegenwoordig vrij makkelijk contactgegevens te vinden. Maar, zo zeggen wij er wel bij: je hoeft niet hemel en aarde te bewegen om iemand te achterhalen. Zet dan wel ergens neer (bijvoorbeeld op de website van de kerk) dat u steeds een inspanning pleegt om rechthebbenden te bereiken, maar dat dit niet altijd lukt, en vraag dan aan degene die zo'n niet gevonden rechthebbende meent te zijn contact met u op te nemen (met vermelding van een contactgegeven).

Lakerveld

ingenieurs- & architectuurbureau

herbestemming

restauratie

renovatie

nieuwbouw

Restauratie-architect (GEAR)

Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA)

www.lakerveld-noordeloos.nl - 0183 582 600

Offex is al 20 jaar dé specialist in het inrichten van kerken.

We hebben een ruime keuze in stoelen, tafels en garderobes.

Ook advies in uw kerk nodig?

Bel 0183 745353 of kijk op kerkstoelen.nl

 Offex Kerkinrichting

Uw dossier veilig in de cloud vanaf € 49 met Microsoft365!

- Dossier compleet
- AVG-proof
- Continuïteit gewaarborgd

Geïnteresseerd? Bezoek www.bestuursgemak.nl of mail givanderwal@bestuursgemak.nl

Kerkrentmeesters in Noord-Holland, Groningen, Drenthe en Friesland

SBKG-NN is de vraagbaak voor kerkeigenaren in Noord-Nederland

Laatste kans!
Regel uw
SIM-aanvraag 2023-2028
Bel met Ineke
058-212 35 92

058 -212 3592
info@sbkg-noordnederland.nl
www.sbkg-noordnederland.nl

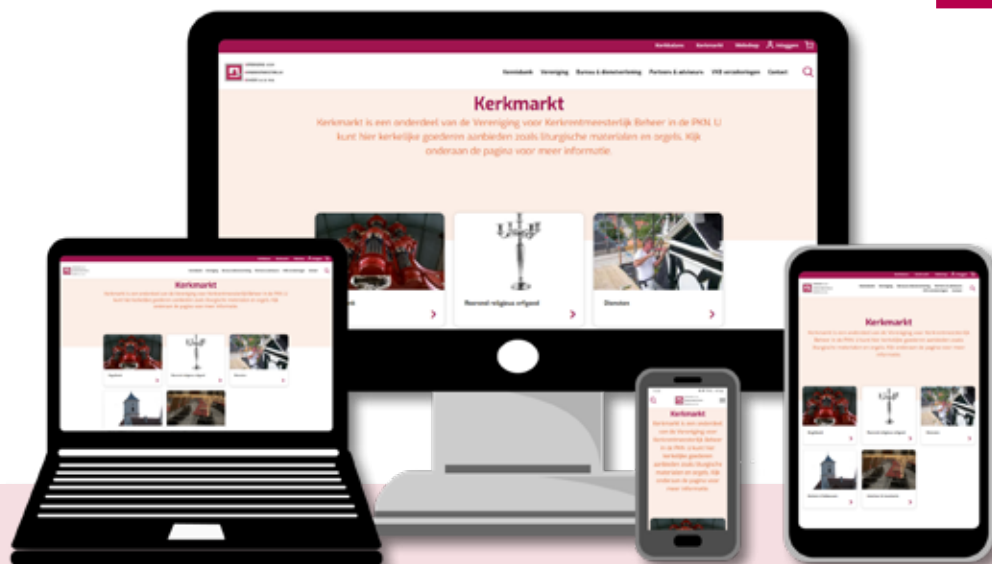
Wij begeleiden u bij:

- onderhoud / restauratie / verbouw / herbestemming
- gebouwenbeheer / groen en duurzaam
- subsidie- en fondsaanvragen / financiering

SBKG
Noord-Nederland

Kerkmarkt

Op Kerkmarkt.nl kunnen kerkelijke gemeenten hun kerkelijke goederen ter verkoop of ter overname aanbieden. Dat kunnen bijvoorbeeld de stoelen zijn die niet meer worden gebruikt of liturgisch meubilair dat bij een kerksluiting vrijkomt. Op deze wijze kunnen kerkelijke goederen weer worden hergebruikt. Deze dienstverlening is voor kerkelijke gemeenten gratis, uitgezonderd de rubriek 'orgelbank'.

De orgelbank

DE ORGELBANK

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke kerken en gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

Momenteel zijn er 6 orgels in de orgelbank ingeschreven. Dit betreft instrumenten van onder andere de orgelmakers Vierdag, Van Leeuwen, Van Vulpen (zie foto) en Von Beckerath.

De juiste specificaties vindt u in de rubriek orgelbank op onze website www.kerkmarkt.nl.

Voor vragen over de orgelbank kunt u contact opnemen met het VKB-Bureau.

Telefoon (078) 639 36 66

E-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl

Bijbelse benchmark

Tekst Jos Aarnoudse Beeld Pixabay

Wettische vroomheid leidt vaak tot tellen en wegen. Het wordt gauw een soort winst- en verliesrekening. Punten voor goede werken, en aftrek voor kwalijkheden. Het kan haast niet anders dan dat ook in het strafrecht kwantiteit een rol speelt. Want ja, er moet toch wel op de één of andere manier een relatie zijn tussen een kwalijke, strafbare daad en de straf die er op volgt?

Toch is kwantiteit in de vroomheid een riskante aanpak. Het leidt tot vergelijken. Schiet ik niet te kort, doe ik wel genoeg? Waar ligt de lat? Wat is de norm? Het is sowieso iets wat mensen kennelijk graag doen: vergelijken. Het is een taai fenomeen. Mensen blijken hun welstand nogal te bepalen in vergelijking met anderen. Als iedereen het bijvoorbeeld materieel een stuk beter krijgt, maar de verschillen blijven hetzelfde, dan blijkt de tevredenheid niet toe te nemen. Integendeel, het kan zelfs zo zijn, dat in een welvarend land (gemiddeld genomen) de ontevredenheid groter is dan in een (gemiddeld) arm land, omdat er altijd wel mensen zijn die het beter (lijken te) hebben dan jij. Kennelijk worden daar altijd weer mensen kriegelig van. Althans, dat blijkt uit allerlei onderzoeken. Ondertussen leven we een wat ze wel noemen een 'meritocratische' samenleving. Je wordt 'beloond' naar wat je presteert, is dan het idee. Hoe daar in één generatie multimiljardairs uit kunnen voortkomen, of waarom een specialist een veelvoud 'verdient' van een ziekenverzorgende, is mij echter een raadsel. Maar het tellen en wegen zit diep in de haarvaten van onze tijd.

Toch kan vergelijken ook iets positiefs opleveren. Namelijk dat je beter leert kijken naar je eigen situatie. Ik ben jarenlang – zo heette dat – industriebedrijfsman geweest in het Rotterdamse haven- en industriegebied. Je kwam bij allerlei internationale bedrijven, die wereldwijd ongeveer dezelfde fabrieken bouwden. Hoe kon het dan dat de ene fabriek beter presteerde dan andere? Of dat in de ene fabriek er veel meer ongelukjes voorkwamen dan in de andere? Was dat te achterhalen? Het werd door het internationale management natuurlijk ook wel gebruikt om een soort onderlinge competitie te stimuleren, en ook wel om het ene land tegen het andere uit te spelen. Maar ook in de zorg, waar ik jaren werkte als geestelijk verzorger, wordt er aan *benchmarking* gedaan. Hoe kan het dat in het ene ziekenhuis twee keer zoveel materiaal verbruikt wordt dan in het andere bij een zelfde 'output' aan zorg? Dat soort vragen. Je leert er kritisch door kijken naar je eigen organisatie.

Wat ik altijd opvallend vind, is dat in de kerk we nogal eens de neiging hebben om 'tellen en wegen' een beetje inferieur te vinden. Dat begrijp ik wel. Het gaat immers om kwaliteit en niet om kwantiteit. Ondertussen tellen en wegen we er vaak op los: meer of minder mensen in de kerkdiensten, plus of min bij de Kerkbalans.

In een van zijn brieven vergelijkt de apostel Paulus ook twee kerkelijke gemeenten met elkaar. Hij zamelt geld in voor de arme kerk van Jeruzalem. In Macedonië zijn ze helemaal niet zo rijk, integendeel. Maar daar vroegen ze zelf of ze mee mochten helpen en ze kwamen over de brug met een enorm bedrag. Daar had Paulus helemaal niet op gerekend. Nu schrijft hij aan de gemeente in de zuidelijkere stad Korinthe. Jullie vinden van je zelf dat je best op veel manieren rijk gezegend bent. Nu vraag ik niks, ik beveel niks, maar ik vergelijk wel. "Ik tracht aan de toewijding van anderen ook de echtheid van uw liefde te toetsen," schrijft Paulus (1 Korintiërs 8:8). Kijk eens wat anderen doen en leg dat eens naast wat jullie doen. Hoe kijk je dan naar jezelf? Dat is wel degelijk een bijbelse *benchmark*.

Stelling van de maand

Heeft u een mening, wilt u erop reageren?
Laat het ons weten via: info@kerkrentmeester.nl

De stelling:

'Het kan soms helpen om het huishoudboekje van je eigen gemeente te vergelijken met dat van andere, vergelijkbare gemeenten.'

De pastorie verhuren

Tekst Nico de Jong **Beeld** Pixabay

Een vraag die nogal eens door onze leden wordt gesteld betreft het verhuren van de pastorie. Een logische vraag waar veel kerkelijke gemeenten in de praktijk mee te maken kunnen krijgen.

Lege pastorie?

Wanneer een gemeentepredikant vertrekt naar een andere gemeente komt de pastorie leeg en dan kan het soms wel eens een wat langere tijd duren tot een nieuwe predikant zijn of haar intrek daar neemt. Wat te doen in zo'n geval? Iedereen beseft dat het huis leeg laten staan de woning geen goed zal doen en bovendien ook geen financieel voordeel oplevert. Wat dan? Verhuren lijkt een voor de hand liggende oplossing, maar wat als nadat de huurders hun intrek hebben genomen een nieuwe predikant een beroep naar je gemeente aanneemt?

Redenen voor opzegging

Ten aanzien van het verhuren van woningen geldt in Nederland dat iedere huurder van zelfstandige of onzelfstandige woonruimte in principe recht op huurbescherming heeft. De huurbescherming houdt in dat de verhuurder de huur alleen maar schriftelijk kan opzeggen met een wettelijk geldige reden. Geldige redenen die wettelijk zijn toegestaan zijn:

- De huurder betaalt de huur niet waardoor er een betalingsachterstand is. De verhuurder kan via de rechter vragen het huurcontract te ontbinden.
- Bij overlast veroorzaakt door de huurder. Denk bijvoorbeeld aan geluidsoverlast.
- De verhuurder wil na een periode weer in de woning terugkeren. Dit betreft de zogenaamde 'diplomatenclausule' die in de overeenkomst moet zijn vastgelegd.

- De verhuurder heeft de woning nodig voor eigen gebruik (bijvoorbeeld door een echtscheiding).
- De huurder is het oneens met de wijzigingen in het huurcontract.
- De verhuurder gaat met toestemming van de gemeente op de plek van de woning iets anders bouwen.

Wat dan wel?

Afgezien van genoemde redenen heeft de verhuurder, in dit geval de kerkelijke gemeente, geen mogelijkheden tot beëindigen van de huurovereenkomst. Het opnemen van een regel in het huurcontract 'dat de huurders de woning moeten verlaten wanneer een gemeentepredikant de pastorie wil gebruiken' is dus wettelijk ongeldig. Wat wel een mogelijkheid zou zijn is het aanbieden van een tijdelijke huurovereenkomst. Hieraan zijn echter wel een aantal regels verbonden: De verhuurperiode voor een zelfstandige woning heeft een duur van maximaal 2 jaar. De verhuurder mag de overeenkomst niet tussentijds opzeggen (de huurder wel). Tussen drie maanden en één maand voor de afloop van het contract moet de verhuurder de huurder schriftelijk informeren over de einddatum van de verhuur. Wordt dit verzuimd, dan wordt de overeenkomst automatisch voor onbepaalde tijd verlengd en geniet de huurder huurbescherming. Het spreekt vanzelf dat bij het aanbieden van een tijdelijk contract de huurder hiervan goed nota dient te nemen.

Christian Copyright Licensing International (CCLI)

Tekst Bert van Rijssen **Beeld** CCLI, Pixabay

Het CCLI is evenals bijvoorbeeld Buma/Stemra een licentie-organisatie, maar dan gespecialiseerd in evangelisch liedmateriaal (onder andere de Opwekkingsbundel en de Evangelische Liedbundel). Gemeenten die, ook al is het sporadisch, gebruik maken van dit soort materiaal wordt aangeraden een licentieovereenkomst met CCLI af te sluiten. Dit artikel is een samenvatting van informatie die op de website van het CCLI is te vinden.

Het CCLI is een wereldwijd opererende organisatie die afspraken maakt met rechthebbenden (componisten en dichters) van evangelisch liedmateriaal. Zij staan rechten af aan het CCLI in ruil voor inkomsten die via de licentieverkopen van het CCLI via een bepaalde verdeelsleutel naar hen terugvloeien.

Aanleiding voor de oprichting van het CCLI in 1984 was een dreigende rechtszaak over copyrights waarbij van het bisdom Chicago een bedrag van \$3,1 miljoen werd geëist. Een voorganger uit Portland, Oregon vroeg aan zijn muzikaleider om ervoor te zorgen dat dit in hun kerk goed geregeld was: het begin van een systeem voor een eerlijke en transparante toepassing van auteursrecht in kerken. In Nederland is CCLI sinds 2002 als licentieorganisatie actief.

CCLI kent drie soorten licenties:

- Lied licentie: teksten en muziek van liederen mogen worden gekopieerd, afgedrukt en geprojecteerd.
- Streaming licenties: liederen mogen worden gestreamd op websites en sociale media.
- Streaming Plus licentie: geeft recht op het gebruik van circa 150.000 opnamen van artiesten in (gestreamde) kerkdiensten.

Op de website van CCLI kan worden gecheckt welke liederen onder de licentie vallen, met een liedzoeker (zie: [https://](https://songselect.ccli.com/)

songselect.ccli.com/). En op het overzicht van auteursrecht-hebbenden (zie: <https://nl.ccli.com/copyright-owners-lists/>) kan worden gecontroleerd met welke artiesten componisten, dichters, uitgevers en platenlabels CCLI afspraken heeft gemaakt voor de drie licentievormen.

De tarieven zijn zoals bij veel andere licentie-organisaties flexibel en afhankelijk van het aantal bezoekers in de eredienst. Bijvoorbeeld voor de liedlicenties (zie: <https://nl.ccli.com/copyright-licences/#ccl-pricing>): een gemeente met een bezoekersaantal van gemiddeld 250-499 betaalt jaarlijks €321,-.

CCLI is ook agent voor Buma/Stemra en kan licenties verzorgen voor uitvoering, achtergrondmuziek en streaming van kerkliederen voor zover deze niet worden gedekt door de CCLI licenties, de afspraken rond het Liedboek voor de Kerken en de afspraken die tussen de Protestantse Kerk en Buma/Stemra zijn gemaakt (check hiervoor de brochure *Auteursrecht en naburige rechten in de kerk* van de Protestantse Kerk).

schaapsound

Grote Kerk Nijkerk
LED DISPLAYS, KERK-TV EN GELUID
DRAADLOZE BEDIENING VAN GELUID EN KERK-TV

KERKGELUIDSINSTALLATIES | PRESENTATIE/KERKTV
AKOESTIEK | NETWERK/WIFI | VERLICHTING | DOMOTICA

Zwolle | Ridderkerk | Roermond
www.schaapsound.nl

► Kerkdienstgemist.nl ook in Duitsland

Duitse degelijkheid van Nederlandse bodem

Tekst & Beeld Kerkdienstgemist/Unsergottesdienst

Kerkdienstgemist is sinds 2021 door de VKB gekozen als partner voor het online uitzenden van kerkdiensten. "We zijn als team blij met deze erkenning voor de kwaliteit van ons product en onze dienstverlening," zegt Klaas Jan Wierenga, directeur van Kerkdienstgemist. "We bouwen al ruim 17 jaar met een team van ontwikkelaars continu aan de uitbreiding en de betrouwbaarheid van ons streaming platform en dat is de VKB en ook kerken in Duitsland niet ontgaan."

Veel meer kerken en kijkers online

Door de pandemie zijn er de afgelopen twee jaar veel kerken online gegaan en overgestapt op beeld-uitzendingen. Op zondag 15 maart 2020 ging kerkbezoek noodgedwongen massaal online. "We hebben toen in een week tijd de beschikbare capaciteit verviervoudigd. De techniek achter Kerkdienstgemist maakt het mogelijk om de capaciteit af te stemmen op de vraag. Het was spannend en fijn om te ervaren dat onze systemen goed werkten toen het erop aankwam." Vanaf dat moment zijn er honderden kerken begonnen met beeld-uitzendingen en overgestapt naar Kerkdienstgemist.

Unsergottesdienst.de in Duitsland

De Duitse degelijkheid van Kerkdienstgemist is ook onze oosterburen opgevallen. Met Unsergottesdienst.de lanceren Kerkdienstgemist en het Duitse AMOS IT GmbH de eerste landelijke dienst voor online kerkdiensten in Duitsland. Hoewel een groot deel van de kerken in Nederland inmiddels niet meer zonder kan, bleek een dergelijke streamingdienst in Duitsland nog niet te bestaan. "Jammer dat er in Duitsland geen authentiek streaming platform voor kerken bestond. Erediensten en de kerk moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Dit geldt vooral wanneer mensen om ver-

schillende redenen niet naar de kerk kunnen komen. Dat is precies waar we met Unsergottesdienst recht aan willen doen. De kerk van de toekomst moet overal vertegenwoordigd zijn en moet haar zichtbaarheid op internet vergroten," zegt Wytze Kempenaar, de oprichter van AMOS IT.

Grootste platform in Nederland

"Onze missie is om kerken te helpen met online uitzendingen en het zo gemakkelijk mogelijk te maken om een dienst online bij te wonen. Dat dit de afgelopen jaren zo belangrijk zou worden konden we niet voorzien," aldus Klaas Jan Wierenga. Tijdens de pandemie hebben meer mensen dan ooit de kerkdienst thuis bijgewoond (ruim 200.000 op eerste paasdag 2020) en begonnen bijna 900 kerken met video-uitzendingen. Met zo'n 1.900 aangesloten kerken is Kerkdienstgemist het grootste platform voor het kijken en beluisteren van kerkdiensten in Nederland. Iedereen kan de samenkomsten volgen via website, tablet, smartphone, radio of televisie. We maken de uitzendingen eenvoudig beschikbaar, ook voor gemeenteleden zonder computer of smartphone.

Servicepartners plaatsen apparatuur

Kerkdienstgemist zorgt voor een platform waar gemeenteleden de dienst op afstand volgen. Die uitzending begint natuurlijk in de kerk en daar is apparatuur voor nodig. Denk aan (beweegbare) camera's, een mixer en een video-

In cijfers

- Ruim 17 jaar betrouwbare audio- en video-streaming
- 1.900 aangesloten kerken
- 25 duizend uitzendingen per maand
- 1 miljoen kijkers en luisteraars per maand

streamer. Servicepartners verzorgen de installatie van deze apparatuur en het aansluiten op Kerkdienstgemist. "We werken nauw samen met geselecteerde servicepartners die gespecialiseerd zijn in audio- en video-techniek in kerken." Met gebruiksvriendelijke apparatuur kunnen vrijwilligers vanuit de kerk een professionele livestream verzorgen. Kerkdienstgemist maakt deze uitzendingen beschikbaar via kerkdienstgemist.nl, iOS of Android app, of op de televisie via een settopbox.

Kijken via website, app of tv via settopbox

Kerken krijgen op kerkdienstgemist.nl een eigen pagina waarop de dienst te volgen is. De uitzending is publiek te volgen maar kan ook privé zijn, dat wil zeggen, alleen voor geregistreerde gemeenteleden. Ook eerdere uitzendingen zijn beschikbaar. Kijkers vinden de uitzendingen door te zoeken op plaats en naam van de kerk, datum/tijd, voorganger, liturgie of het thema van de dienst. Het is natuurlijk ook mogelijk de diensten in te sluiten op de eigen website van de kerk.

Het bekijken van uitzendingen is voor de kijker gratis. Ook wordt er geen reclame toegevoegd aan de uitzendingen van de kerk. Op verschillende manieren beleven kijkers thuis de kerkdiensten eenvoudig mee. Naast de website is er de 'Kerkdienst Gemist' app voor Android en iOS en speciaal voor de ouderen een settopbox die met één druk op de knop de kerkdienst op de televisie laat zien. "Gebruiksvriendelijkheid staat voorop. Het moet zo gemakkelijk mogelijk gaan."

Zelfservice beheeromgeving

Met een abonnement op kerkdienstgemist krijgt de kerk ook toegang tot de beheeromgeving. Plan hier gemakkelijk uitzendingen in, maak een profiel aan voor de kerk of

stel opnames in. Het is mogelijk om een agenda te tonen, uitzendingen privé of openbaar te maken of vooraf opgenomen uitzendingen te publiceren. De beheerder regelt dit zelf. Net als wie er toegang heeft tot de uitzendingen en opnames van de kerk. Het is mogelijk om zowel de live-uitzending als elke individuele opname openbaar te publiceren of alleen voor ingelogde leden beschikbaar te maken.

Nederlands product, internationale kerken

Al jaren wordt Kerkdienstgemist gewaardeerd in het buitenland. Zo zijn er kerken in België, Zuid-Afrika, Namibië, Canada, en Australië die via Kerkdienstgemist uitzenden. Vaak zijn dit kerken met Nederlandse wortels. Deze internationale kerken worden vanuit Nederland bediend in het Nederlands of Engels. Voor alle Duitse kerken is Kerkdienstgemist beschikbaar als unsergottesdienst.de, in het Duits, met Duitstalige support.

Als Kerkdienstgemist zorgen we er al ruim 17 jaar voor dat iedereen de dienst kan volgen als dat fysiek niet mogelijk is. Door de diensten uit te zenden via Kerkdienstgemist blijven gemeenteleden op afstand betrokken. Er zijn al 1.900 aangesloten kerken waarvoor we beeld en geluid uitzenden. Als partner van het VKB bouwen we daar de komende jaren aan verder in binnen- en buitenland.

Contact

Telefoon: 0570-672716

E-mail: support@kerkdienstgemist.nl

► www.kerkdienstgemist.nl

► www.unsergottesdienst.de

GELD ZOEKT KERK!

TO DO:

Geld ophalen voor:

- * renovatie monumentale kerk
- * verbouwing kerkelijk centrum
- * groot onderhoud orgel
- * jeugdwerker / ouderenvastor
- * vernieuwende projecten

CvK
dd

TO DO:

Bellen voor intake:

www.2select.nl
contact@2select.nl
M: 06 2053 4494

Fondsen helpen u graag
2Select wijst u de weg

 2Select
fondsenwerving voor u!

Meer dan 50 jaar ervaring
die zichzelf uitbetaalt

► Bestuursgemak.nl

Tekst & Beeld Bestuursgemak.nl

Uw dossier compleet, veilig in de cloud en AVG-proof. Dat is wat u realiseert als uw kerk gebruik gaat maken van Bestuursgemak. Tegelijkertijd kunt u archiveren volgens de richtlijnen van de PKN. In dit artikel leest u waarom wij Bestuursgemak hebben gemaakt en dat het een oplossing is die specifiek is toegesneden op besturen van kerken, zoals de kerkenraad, de diaconie en het college van kerkrentmeesters.

Gert-Jan van der Wal

Dat moet en kan anders, beter

Zo denken wij over archiveren, vergaderen en samenwerken voor besturen van kerken, verenigingen en stichtingen, vertelt Gert-Jan van der Wal initiatiefnemer van Bestuursgemak.

We merken dat besturen op verschillende manieren hun dossier en vertrouwelijke documenten beheren, zoals:

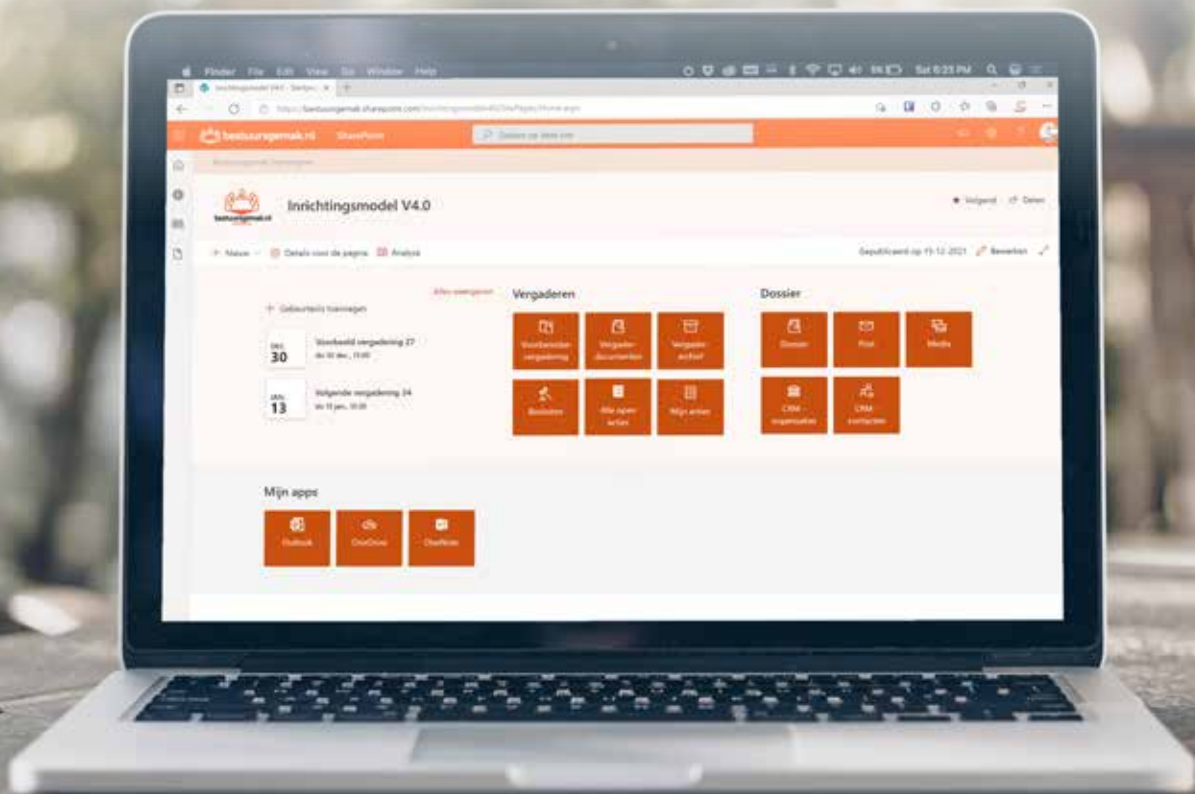
- Mijn documenten bewaar ik in Dropbox. Het archief van mijn voorganger heb ik per e-mail ontvangen.
- Ik heb een laptop van de kerk en daarop bewaar ik mijn documenten en e-mailberichten. Van tijd tot tijd maak ik een kopie van de gegevens naar een externe harddisk.

- Wij gebruiken Microsoft365 voor archiveren en e-mail, maar het is best een beetje rommelig ingericht.
- De documenten van de diaconie staan in OneDrive, maar de scriba van de kerkenraad gebruikt Dropbox en e-mail.
- Ik denk niet dat we AVG-proof zijn, we e-mailen vergaderstukken.

Voor veel bedrijfsprocessen zijn standaard oplossingen ontwikkeld, maar voor besturen bestond zo'n oplossing nog niet. En zo ontstond het idee om een standaard oplossing te ontwikkelen specifiek voor besturen van kerken, stichtingen en verenigingen.

Nu kan het anders en beter

Zo gaat Gert-Jan verder. Het is ons gelukt om de oplossing te maken en we hebben de oplossing Bestuursgemak genoemd, want dat is precies wat we realiseren. De oplossing richt zich volledig op de werkwijze van besturen. En daar zijn we trots op. Niet alleen omdat de oplossing goed blijkt te werken. Uniek is dat de oplossing geautomatiseerd kan worden toegepast in Microsoft365 en dat we nieuwe versies van het model ook weer installeren bij onze klanten. Zo blijven we telkens de nieuwste mogelijkheden

Microsoft 365

VKB PARTNER

Haal het beste uit je naar boven,
op school, op je werk en in het
dagelijks leven

Vind het juiste abonnement voor jou

Personal en Family

Bedrijven

Ondernemingen

Onderwijs

van Microsoft toepassen en verbeteren we Bestuursgemak op basis van feedback van gebruikers. In december 2021 is versie 4.0 van Bestuursgemak gelanceerd en bij klanten geïnstalleerd. Kenmerken van Bestuursgemak 4.0 zijn:

- Centraliseert het dossier in de cloud;
- Vergaderstukken kunnen eenvoudig worden gedeeld (versturen is niet meer nodig);
- E-mail voor elke gebruiker;
- Bevoegdheden op basis van rol;
- Eenvoud voor gebruikers;
- Betaalbaar en toekomstbestendig;
- AVG-proof;
- Gebaseerd op Microsoft 365.

Over Microsoft 365

Microsoft 365 is de productiviteitscloud die is ontworpen om elk van ons te helpen belangrijke dingen te bereiken. Het is een suite met Apps die je helpen verbonden te blijven en dingen

gedaan te krijgen. Specifiek voor non-profitorganisaties heeft Microsoft een donatieprogramma ontwikkeld. Bestuursgemak past naadloos in Microsoft 365 voor non-profits.

Over Bestuursgemak

Bestuursgemak is in 2019 opgericht. Sinds die tijd helpen we kerken, verenigingen en stichtingen om op een veilige en makkelijke manier samen te werken. Inmiddels hebben we meer dan 30 klanten met in totaal ruim 1.000 gebruikers van onze oplossing. Sinds kort zijn we partner van de VKB.

We ontwikkelen, beheren en onderhouden Bestuursgemak voor onze klanten en beschikken over een helpdesk waar gebruikers terecht kunnen als er een vraag of probleem is. We nodigen u uit voor een bezoek aan onze website. Daar treft u meer informatie over de oplossing en kunt u contact met ons opnemen.

► www.bestuursgemak.nl

ProjectPerfect

AVG
Zorgvuldig en deskundig

Fondswerving
Gedreven en hands-on

Kerk zijn op weg naar 2025
Plaatselijk van betekenis zijn

Besturen
Strategisch partnerschap

Interim management
Bruggen bouwen

projectperfect.nl
E. bert@projectperfect.nl
M. 00 31 (0) 6 23 87 47 82

STERK IN MONUMENTAAL RESTAURATIE WERK!

GECEERTIFICEERD
15
JAAR
VOEGBEDRIJF

Voegbedrijf Heldoorn

Voegbedrijf Heldoorn B.V.
A Veldoven 19b
8271 RT IJsselmuiden
T +31 (0)38 - 3557879
www.voegbedrijfheldoorn.nl

De partners van de VKB

Als gebruikelijk geven we u in de eerste editie van het jaar een overzicht van alle partners in het netwerk van de VKB. Ook het afgelopen jaar hebben zich weer een aantal partners aan de VKB verbonden. We zijn ervan overtuigd dat u bij onze partners met hun specialismen op diverse gebieden verzekerd bent van een goede, deskundige en betaalbare dienstverlening. Mocht dat niet het geval zijn dan horen we dat graag. Detailinformatie van onderstaande partners vindt u op de partnerpagina op onze website www.kerkrentmeester.nl/partners-adviseurs.

Beleidssterrein GEBOUWEN:

Akoestiek en Geluid:

Geluidburo
De LOK
Schaapsound

Architecten:

Lakerveld Architectuur
Van Kooten Architectuur
Van Hoogevest Architecten
MK Architecten

Gebouwen (herbestemmen):

Aanjaagteam
Doduva Ontwikkeling en Advies
Kaader kerkadvies
Kerkelijk Waardebeheer
MK Architecten
Silas Groep (KKG adviseurs)

Inrichten en herinrichten kerkgebouwen:

VDKL interieurarchitectuur

Installatie-advies:

DWA
Pluimers isolatie

Interieur-advies:

Hage Historisch Interieur Advies

Digitaal uitzenden:

Kerkdienstgemist.nl
Kerkomroep.nl

Meubilair en inrichting:

Bijenhof Interieur
Offex Kerkinterieur

Subsidie aanvragen t.b.v. onderhoud/restauratie:

MonumentPlus
SBKG

Vastgoed beheer:

Kantoor Kerkelijke Goederen (KKG)
SBKG

Veiligheid:

Van Rijn Brandbeveiliging

Verlichtingsadvies:

Bava Light Concepts
Syndesie
W3 Productontwikkeling

Beleidssterrein MENSEN:

Arbo-advies:

DB Arbo Advies

Verhuizingen predikanten:

Mondial Verhuizingen

Vrijwilligers:

ProjectPerfect

Beleidssterrein GELD:

Accountantskantoren:

Driebergen Accountants
Van Ree Accountants en
Belastingadviseurs

Administratieve ondersteuning en advies:

Kantoor Kerkelijke
Administraties (KKA)
Stout en Boele Consultancy

Belastingadviseurs:

Driebergen Accountants
Van Ree Accountants en
Belastingadviseurs

Digitaal collecteren/ smartphone-apps:

Donkey Mobile
GIVT
Hagru
SKG

Geldverkeer:

SKG

Geld- en fondsenwerving:

2Select Fondsenwerving

Vermogensbeheer:

ABN-AMRO MeesPierson
Instituten en Charitas

Verzekeringen:

Donatus Verzekeringen
Mercer-Marsh Benefits
(VKB Verzekeringen)

Beleidssterrein ORGANISATIE:

Gemeenteadvisering & -begeleiding:

Adviesburo Kerken De Jong
Kerkvitaal
ProjectPerfect
Up-a-Tree Associates

Juridisch advies:

Van Kooten Advocaten
Adviesburo Kerken de Jong

ICT-automatisering:

Aspect ICT
Bestuursgemak
Fjellet
Gewoon Jeroen
Hagru

Sommige van onze partners zijn werkzaam in verschillende beleidssterreinen en worden om die reden meerdere malen genoemd in dit overzicht.

Start Actie Kerkbalans 2022

In het weekeinde dat dit nummer van *Kerkbeheer* wordt verspreid gaat de Actie Kerkbalans 2022 van start. Naar verwachting (dit artikel is geschreven medio december 2021) zijn de perikelen rondom corona nog (lang) niet voorbij. Heeft u de lopers van Kerkbalans in kennis gesteld van de inhoud van het coronaprotocol op www.kerkbalans.nl?

De landelijke perspresentatie van het door bureau Citisens gehouden Kerkbalans 2022 onderzoek vindt ook dit jaar niet vóór, maar tijdens de eerste actie-week plaats, op donderdag 21 januari. Weer, vanwege corona, in beperkte kring. Vertegenwoordigers van de vier aan Kerkbalans deelnemende kerkgenootschappen zullen eraan deel nemen, en zij is live te volgen via een link die in de januari-nieuwsbrief van Kerkbalans is gepubliceerd.

De komende tijd is het voor gemeenten belangrijk om zo snel mogelijk de resultaten van de Actie Kerkbalans 2022 te verzamelen en aan de leden te communiceren, met name over wat er met de inkomsten wordt gedaan. Want uit onderzoek blijkt dat Kerkbalans meer voor de leden gaat leven (dus dat de bijdragen van Kerkbalans kunnen groeien) als goed inzicht wordt gegeven in wat er vorig jaar met de inkomsten is gedaan: dat is verreweg de belangrijkste stimulans voor Kerkbalans!

Coronaprotocol

Omdat naar verwachting in januari en februari 2021 er nog steeds maatregelen gelden met het oog op Covid-19, geldt voor de lopers van Actie Kerkbalans voor de campagne van 2021 het volgende coronaprotocol:

1 Blijf op 1,5 meter afstand.
Dat kan op de volgende manier:

- U belt aan, en neemt ruim 1,5 meter afstand van de deur.
- U vertelt waar u voor komt en vertelt de bewoner dat u op afstand blijft
- De envelop of brief overhandigt u door deze ergens naar te leggen waarna de bewoner hem kan oppakken.

3 handige collectetips

Tip 1
Ga tussen 17.00 en 21.00 uur de deuren langs, dan zijn de meeste mensen thuis.

2 Bij het ophalen van de antwoodelveloppe geldt dan het omgekeerde.
Maar hier zijn natuurlijk ook meer creatieve oplossingen voor te bedenken:

- Neem een collectezak mee met een lange stok. Op die manier kunt u de 1,5 meter op een goede manier overbruggen en iedereen begrijpt dat deze manier van ophalen ook goed klopt bij het doel van Kerkbalans.
- Zet een bak neer bij de deur wanneer u aanbelt, en stap daarna achteruit. U legt de brief uit de bak pakken, of een envelop er juist in stoppen. Vervolgens kan de bewoner de een handig parochie- of gemeentelid een mooie bak te maken met het logo van Actie Kerkbalans er op.

Uiteraard blijven we de ontwikkelingen volgen en houden we u op de hoogte van eventuele wijzigingen en aanvullingen op het protocol.

Tip 2
Sta je voor een dichte deur, neem niet-thuis-kaartjes mee waar je op in kan vullen wanneer terug wilt komen

Tip 3
Neem antwoordkaarten mee, waar op staat dat je ook op een later tijdstip (online) kan doneren

Het coronaprotocol is te downloaden via de website www.kerkbalans.nl

Nico van den Houten

Tekst Wilnanda Hukom **Beeld** Nico van den Houten

Ds. N.W. (Nico) van den Houten (52) is predikant in wijkgemeente Kleopas van de Hervormde Gemeente te Ede. Hij is getrouwd en heeft 4 kinderen. Na de lerarenopleiding PABO aan de Driestar in Gouda ging hij Theologie studeren in Utrecht. In 1996 startte hij als pastoraal werker in Werkendam en drie jaar later werd hij bevestigd als predikant een paar dorpen verderop, in de Hervormde Gemeente te Uitwijk-Waardhuizen en de Gereformeerde Kerk te Waardhuizen, waar hij de eerste gezamenlijk predikant was van de twee samenwerkende gemeenten.

Ds. Van den Houten: "Daar heb ik wel echt een brugfunctie gehad, ook in het fusieproces dat toen gaande was. Overigens was het wel een schoolvoorbeeld van hoe een fusieproces zou moeten verlopen. De gemeentes zijn echt met elkaar verbonden en samengegroeid. In 2005 ben ik predikant geworden in de Andreaskerk in Dordrecht. Dat was wel een hele stap. Allereerst natuurlijk van het platteland naar de stad, maar ook naar een gemeente met verschillende wijkgemeentes. Ik ben daar predikant geweest tot 2015 en ben toen naar Ede gegaan, waar ik nu alweer ruim 6 jaar predikant ben."

Dominee Nico van den Houten

Beeldbepalend figuur

Een predikant is een beeldbepalend figuur in een gemeente. Hij/zij heeft bewust of onbewust flink wat invloed, is vaak één van de weinige geheel betaalde werkers in de gemeente, in principe met een academische opleiding als start. Van zo iemand mag je wel wat verwachten in de gemeente, toch?

"Ja, daar mag je zeker wat van verwachten. Belangrijk is het wel om die verwachting aan het begin ook uit te spreken. Het beroepsproces vind ik heel belangrijk en daar wordt volgens mij nog wel eens te licht over gedacht. Je gaat iets aan voor toch wel minimaal 4 jaar. De dominee

heeft verwachtingen en ook de gemeente en de kerkenraad. Dat moet wel *matchen* met elkaar. Niet elke dominee past bij elke gemeente, het is maatwerk."

"Ik vind dat ouderlingen-kerkrentmeester niet te benijden zijn. Ze hebben vaak een wat lastige positie."

"Tegelijkertijd kwam de volgende gedachte bij me boven. We komen vanuit de hervormde traditie echt uit een dominees-kerk. Het was, en is, misschien wel teveel de dominee die beeldbepalend is. Maar hij is een dienaar. Je moet hem niet onderschatten, maar zeker ook niet overschatten. Hij is onderdeel van het geheel van de gemeente. Daarbij vind ik het ook een voorecht om predikant te mogen zijn. Ik mag mij de hele week bezighouden met de kerk. Alle vrijwilligers hebben gewoon hun baan en moeten het werk voor de kerk eraan doen. Daar moeten we ook oog voor houden. Ik heb daar veel respect voor."

Kerkbeheer

Hoe verhoudt u zich met kerkbeheer? Wat doet u eraan, wat weet u ervan?

"Ik kijk daar met heel veel respect naar. Tegelijk vind ik dat ouderlingen-kerkrentmeester niet te benijden zijn. Ze hebben vaak een wat lastige positie. Andere mensen willen vaak van alles en zij zijn dan vaak de boodschapper die moet zeggen dat het niet kan. Dat is niet altijd leuk. Daarbij wordt het voor hen ook wel steeds moeilijker door allerlei regels van bovenaf, bijvoorbeeld van het CCBB. Ook de lage rente maakt het niet makkelijk. Omdat je met 'dood geld' heel weinig mag en met levend geld veel meer, moet je als kerkrentmeester creatief worden in het genereren van levend geld. Als kerk wordt je dan haast een soort beleggingsmaatschappij."

"Hier in Ede hebben we bijvoorbeeld 6 wijkgemeentes. We hebben allemaal onze verlanglijstjes. Hoe verdeel je dat nu op een goede manier? Dat zijn echt wel uitda-

gingen. Ik heb in het moderamen van de algemene kerkraad gezeten, waar dan samen die plannen gemaakt worden. Dus op die manier ben ik daar wel betrokken bij geweest. Het gevaar is dat degenen die het hardst roepen het meeste krijgen, maar dat is natuurlijk niet wat je wil. Ik heb daardoor wel meer begrip en meer zicht gekregen op de soms lastige positie van de kerkrentmeesters.”

Zakelijk of geestelijk?

Is kerkbeheer een geestelijke aangelegenheid of een zakelijke?

“Van oudsher is het natuurlijk een geestelijke zaak. Dat vind ik ook heel mooi om bij de bevestiging van een ouderling-kerkrentmeester te benoemen. Het is belangrijk dat er een plek is waar het Woord verkondigd mag worden. Je schept als kerkrentmeester daarvoor de randvoorwaarden. Maar daardoor zit er ook zeker een zakelijke kant aan. Dat moet wel samen op gaan met de geestelijke kant. Je proeft landelijk gezien wel de verzakelijking. Hier in Ede merk ik dat eigenlijk niet zo. Het gaat echt om de vraag hoe we zo goed mogelijk de kerk en de gemeente kunnen dienen. Dus geestelijk en zakelijk gaan hand in hand.”

Menskracht en stenen

Leiding geven aan en in een gemeente heeft ook altijd te maken met het ‘sturen’ van de middelen: menskracht, geld. “We hebben hier een ministerie van predikanten. Dat heeft niet echt een status, maar ons wordt wel regelmatig advies gevraagd. Wij zijn de hele week bezig in de kerk en hebben dan ook wel zicht op wat er waar nodig is. Het is in de begroting altijd zoeken naar een evenwicht tussen menskracht en stenen. Het is allebei is nodig, denk ik. Je hebt natuurlijk je gebouwen nodig en daar zijn vanzelfsprekend kosten mee gemoeid, maar je wilt eigenlijk zo veel mogelijk geld in menskracht stoppen. Maar dat moet dan wel kunnen. Bruikbaar daarbij is het advies van het CCBB om de helft van de uitgaven uit te besteden aan pastoraat en de andere helft aan andere kosten zoals onderhoud van de kerkgebouwen, het kerkelijk bureau en dergelijke. Dat gebruiken we hier als een soort vuistregel.”

Geldwerving

Hoe staat u tegenover geldwerving?

“Geldwerving vind ik heel belangrijk. Ik draag daar ook wel mijn steentje aan bij. In de folder van de Actie Kerkbalans

staat ook een foto van mij. Dat is dan toch weer die beeldbepalende rol. Als de Actie gehouden wordt, vraag ik daar op zondag aandacht voor, ook in het gebed. Op die manier probeer ik daarin te ondersteunen. Dat doe ik ook altijd bij dank- en biddag en soms ook wel bij de collectes.”

“Geestelijke vruchten zie je niet terug in de begroting en daar wordt de kerkrentmeester dan uiteindelijk wel weer op afgerekend.”

Idealisme en realisme

Predikanten als idealisten en kerkrentmeesters als realisten. Wat vindt u van zo’n typering?

“Dat is niet helemaal de werkelijkheid, denk ik. Het is wel een beetje gegeven met hoe de zaken lopen en wat we van elkaar verwachten. Het lijkt vaak wel zo te zijn. Ze worden misschien beide wel een beetje in die rol gedwongen. En je handelt natuurlijk ook vanuit de rol die je hebt. Maar er komen ook mooie bevolgen plannen van de kant van de kerkrentmeesters. En als predikant kun je het vaak ook wel begrijpen als iets financieel gezien niet kan. Soms kunnen predikanten wel iets te idealistisch zijn. Misschien komt dat doordat de predikant meer de geestelijke vruchten van een investering ziet. Dat is natuurlijk niet altijd verkeerd, maar het lastige is dat je geestelijke vruchten niet terugziet in de begroting en jaarrekening en daar wordt de kerkrentmeester uiteindelijk dan wel weer op afgerekend.”

Tot slot

Wat verwacht u van kerkrentmeesters, wat wenst u hen toe?

“Ik wens hen heel veel wijsheid toe, omdat ik het voor hen ook heel ingewikkeld vind. Wat ik van hen vraag en tegelijk ook wil geven is respect voor het werk dat je doet, en ook voor de ander. Probeer elkaars inzet te waarderen.”

De Emmaüskerk te Ede, waar de Kleopasgemeente haar zondagse diensten houdt

VKB-collega Adam van Bergeijk rondde in juni 2021 een master wijsbegeerte af aan de Universiteit Antwerpen. Het onderwerp van zijn masterscriptie: loyaliteit. Hij schrijft een serie reflecties bij kerkrentmeesterlijke taken. Voor de filosofisch ingestelde lezers.

Autonomie

Tekst Adam van Bergeijk **Beeld** Pixabay

Autonomie wordt door velen gezien als nastrevenswaardig ideaal. Autonomie is ook iets wat je aan een ander kunt geven en kan daarom een prima alternatief zijn voor een vrijwilligersvergoeding. In kort bestek gaan we na wat autonomie is, wat het betekent om autonoom te zijn en vooral: hoe we het blijven.

Autonomie is de andere kant van heteronoom. Heteronoom betekent dat anderen jou wetten kunnen voorschrijven en dat je daaraan gehouden bent. In de huidige tijd wensen we autonoom te zijn: we willen onze eigen idealen kiezen om deze vervolgens vorm te geven. Prima natuurlijk, zolang we niemand schade berokkenen. Een kind leert reeds om autonoom te zijn, maar start heteronoom stelt de Zwitserse psycholoog Jean Piaget (1896 – 1980). Na talloze keren de instructie van ouders of verzorgers te hebben gehoord, verinnerlijkt het kind de regel om eerst te kijken bij het oversteken van een straat. De wetten van buiten gaan langzaam maar zeker deel uitmaken van de identiteit. Het volgen van wetten, regels en voorschriften maken je echter niet tot een moreel mens. Daarvoor moet je een norm aanleggen die jou in staat stelt om geleerde handelingen en gedragingen naast een eigen norm te leggen.

Innerlijke norm

Iemand die de innerlijke norm als grondslag voor de moraal beschreef, was Immanuel Kant. Hij stelde dat autonomie een potentieel vermogen is van de praktische rede. De rede bepaalt de manier waarop we de werkelijkheid tegemoet treden en niet andersom. Kant keerde zich op dit punt tegen de leer van Aristoteles' deugdedtheik. Volgens Kant kan de mens zich een norm aanmeten die voor iedereen zou kunnen gelden. Dat is de beroemd geworden categorische imperatief. We moeten niet zoals een kind onmondig zijn zegt Kant. Denk zelf na. We zijn volgens hem dus in staat om met behulp van de menselijke rede wetten en regels te maken die voor iedereen kunnen gelden.

Autonomie veronderstelt morele verantwoordelijkheid

Als je autonoom bent en je eigen wetten en normen kunt stellen, moet je die wetten en regels universeel kunnen maken. Dat is de opdracht van Kant. Maar, deze autonomie veronderstelt morele verantwoordelijkheid. Je moet immers rekening houden met de ander. En, met De Ander bij uitstek zeg ik als christen erachteraan. De ander, je medemens is niet jouw gelijke volgens de joodse filosoof Emmanuel Levinas. Er is sprake van een asymmetrische verhouding. De

ander hoger achten dan jezelf. Dus, in de poging om autonoom te worden ontmoet je de ander en loop je tegen grenzen aan. De ander wil uiteraard ook autonoom zijn.

Rousseau

We maken even een uitstapje naar Jean-Jacques Rousseau (1712 – 1778), de schrijver van Emile. Emile is het boek dat Kant zodanig in beslag nam, dat hij zijn dagelijkse routine, een wandeling, ervoor onderbrak. In Emile beschrijft Rousseau zijn opvoedingsideaal. Autonomie, schrijft Rousseau, is een balans tussen macht en wil: 'de waarlijk vrije mens wil alleen wat hij kan en doet wat hij wil'. Rousseau stelt een opvoeding voor, ver weg van invloeden die een mens van zijn stuk kunnen brengen. Ruim 200 jaar voor de ontdekking van spiegelneuronen was Rousseau al onder de indruk wat nabootsing van andere mensen te weeg kon brengen. Spiegelneuronen zijn onderdeel van het menselijk brein en worden actief zodra handelingen van andere mensen worden waargenomen. Empathie, betrokkenheid of nabootsing is mogelijk door spiegelneuronen. Het handelen van de ander laat ons vaak niet onberoerd. Maar, de beweegredenen van anderen zouden ons kunnen verbazen, verrassen of misschien wel inspireren. Daarom is het nuttig om andermans motieven te leren kennen bij bepaalde handelingen of gedragingen.

Intentie achter de handeling

Het morele gehalte van een handeling is, volgens de uitleg van Kant, af te lezen aan de intentie. De intentie is de beweegreden en niet het resultaat van een handeling. We kunnen een jaarrekening opmaken omdat dat nu eenmaal moet. Er is dan geen sprake van moraliteit. Als we echter transparant willen zijn, dan leggen we er een waarde in en dan pas wordt een handeling ook moreel geladen.

Wet- en regelgeving als hulpmiddel

Ik ging bewust in op de rol van spiegelneuronen omdat dit ons kan aanzetten tot handelen, maar meer nog: tot begrijpen en invoelen. Normen die niet via onze bemoeienis tot stand zijn gekomen kunnen als hinderlijk worden ervaren. Tegelijkertijd kan wet- en regelgeving belangrijk

zijn omdat zij een kader aanreiken waarbinnen we als kerkrentmeesters verantwoordelijk kunnen zijn. Kijk bijvoorbeeld naar artikel 7:568 van het Burgerlijk Wetboek waar het gaat over zorgplicht. De meeste mensen zouden zorgplicht ook zonder wet- en regelgeving met de beste intentie goed willen vervullen, maar een verplichting is vanuit vrijwilligers gezien nuttig. Immers, een college van kerkrentmeesters wordt als werkgever van vrijwilligers beschouwd. De zorgplicht kan daarom worden geïnterpreteerd als bescherming van vrijwilligers. Het is niet toegestaan om vrijwilligers gevaarlijke klussen te laten doen maar je wilt hen ook niet verzoeken. Je hoeft dus als kerkrentmeester niet slaafs de kerkorde of het Burgerlijk Wetboek te volgen om moreel te zijn.

Groepsprocessen

Maar ook normen die minder zichtbaar zijn, kunnen aanvoelen als een wet of als een groepsnorm. Vanuit de groepsdynamica (de leer die processen binnen groepen mensen onderzoekt) is het bekend dat er een spanningsveld is tussen leden die deel uit maken van een groep. Enerzijds heb je de anderen in de groep nodig maar anderzijds wil je ook je eigen bijdrage verwezenlijken. Autonomie kan dus botsen of wrijving opleveren met groepsnormen. Het spreekt vanzelf dat een dergelijk proces kan plaatsvinden in de kerkenraad, in het college van kerkrentmeesters of in welke groep dan ook.

We keren nog eenmaal terug naar de moraal. Zonder moralistisch te worden kan er dus wel degelijk iets worden gezegd over groepsprocessen, de individuele bijdrage van groepsleden en de mogelijkheid om over waarden te spreken. Immers, een college van kerkrentmeesters kan een handelswijze in gebruik hebben, zonder dat er

naar de ideeën achter die handelswijze wordt gevraagd. Bijvoorbeeld: het college van kerkrentmeesters in een gemeente moedigt gemeentelieden aan om zich uit te schrijven wanneer zij geen financiële bijdrage leveren aan de kerkelijke gemeente. Een nieuwe kerkrentmeester verbaast zich hierover en stelt kritische vragen. Een openhartig gesprek over de motieven kan worden gesmoord met de opmerking 'zo zijn onze manieren' maar zo'n opmerking van een nieuwe kerkrentmeester kan ook worden aangegrepen om nog eens met elkaar te spreken wat nu goed is in deze situatie.

Autonomie en heteronomie in balans

De balans tussen autonomie en heteronomie schommelt altijd iets. Wat mensen zelf willen inbrengen vanuit hun eigen motieven, drijfveren of gewetensvol innerlijk is belangrijk genoeg om te horen en er met elkaar over te spreken. Autonomie, het vermogen en de ruimte om je eigen inbreng te hebben in welke vergadering of bespreking dan ook, is belangrijk voor betrokkenheid en dus voor motivatie. Autonomie, de grip van het individu op een situatie en het vermogen daarin een verandering te kunnen realiseren is de beste vergoeding die je vrijwilligers kunt geven. Autonomie geef je door individuele groepsleden ruimte te geven voor hun inbreng. Autonomie eis je op door met vrijmoedigheid jouw groep te bevragen naar dieperliggende motieven en waarden. Vrijwilligers verschillen daarin niets van kerkrentmeesters.

Een camper geeft goed weer wat mensen onder autonomie kunnen verstaan: eigen bewegingsvrijheid en inbreng, maar wel rekening houdend met wet- en regelgeving en met culturele gebruiken in landen.

Rondom 'n Oalen Griezen

Tekst Nico de Jong **Beeld** PR

Op vrijdag 12 november jongstleden vond in de dorpskerk te Hellendoorn de presentatie plaats van een bijzonder boek over de middeleeuwse kerk van Hellendoorn, plaatselijk ook wel bekend als 'n Oalen Griezen'. Het eerste exemplaar van het boek is aangeboden aan de heer Roy de Witte, lid van de Gedeputeerden Staten van Overijssel.

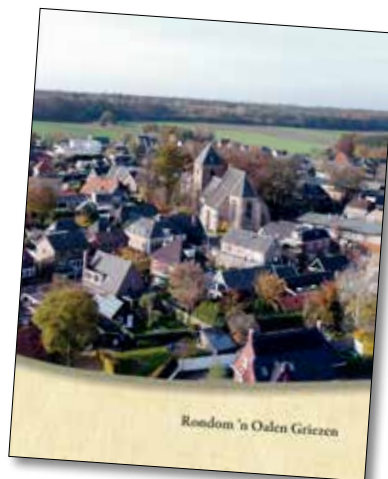
Het boek is een onderdeel van een project dat door de Stichting *Noabers van 'n Oalen Griezen* in 2021 is uitgevoerd in het kader van de subsidieregeling 'Het verhaal van Overijssel' waarvan de bedoeling is om cultureel erfgoed in de provincie Overijssel veilig te stellen. Uit de inleiding maak ik op dat de benaming 'n Oalen Griezen' afkomstig is uit een gedicht uit 1926 van streektaaldichteres Johanna van Buren met de titel 'An oonzen oalen toren' en dat deze naam oorspronkelijk dus feitelijk alleen doelde op de toren van de kerk.

Klokken

In het boek worden de verschillende interessante onderdelen van de middeleeuwse kerk voor het voetlicht gebracht. Zo worden de luidklokken, die in 2021 zijn gerestaureerd, uitgebreid beschreven. De toren bevat een zuidwestelijke klok (1543), een zuidoostelijke klok (1561) en een uurwerk-klok (1547). In de Tweede Wereldoorlog zijn de klokken door de bezetter gevorderd, maar gelukkig werden ze na de oorlog in Groningen teruggevonden en teruggehangen.

Doopvont

In Rijksmuseum Twenthe is een romaans doopvont van Bentheimer steen te bewonderen, dat ooit in 'n Oalen Griezen gestaan heeft, al gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat Daarle en Den Ham ook aanspraak op de herkomst maken. In de loop van de tijd is het stenen exemplaar uit de kerk verwijderd en vervangen door een tinnen doopbekken dat aan de kansel was gemonteerd. Vervolgens is nog gebruik gemaakt van een houten doopvont totdat in 1962 bij de kerkrestauratie weer een stenen exemplaar werd ontworpen en geplaatst. Verder wordt aandacht gegeven aan de bijzondere – inmiddels verdwenen – muurschildering en de gebrandschilderde glazen uit het begin van de jaren '60 in het koor.

Orgel

Een hoofdstuk wordt ook gewijd aan de kerkorgels van de kerk. In de 19e eeuw beschikte de kerk over een orgel gebouwd door de Friese orgelmaker P. van Dam, dat in de jaren '60 van de vorige eeuw werd vervangen door een modern Leeftangorgel met 20 registers. Het Van Dam orgel werd verkocht.

Verder bevat het boek nog een aantal interessante historische verhalen (zoals over het mirakellied van Hellendoorn) die betrekking hebben op het gebouw en de lokale omgeving. De artikelen worden met schitterende foto's opgeluisterd. Een interessante uitgave die het lezen beslist waard is!

Jan Dirk Wasseenaar (red.), Rondom 'n Oalen Griezen, Nijverdal: Uitgeverij 'n Boaken, 2021. ISBN 978-90-76272-44-43, 207 pagina's, hardcover, €17,50.

In memoriam

Jan van der Giessen

1948-2021

Ons bereikte het droeve bericht dat Jan van der Giessen op 12 november 2021 plotseling is overleden. Jan maakte sinds begin 2020 deel uit van het provinciaal bestuur Noord Brabant en Limburg. Door het plotselinge vertrek van onze vorige voorzitter, nam Jan deze functie direct spontaan op zich.

Het was daarna direct een bijzondere periode in verband met corona. Desondanks hebben we toch een aantal digitale bijeenkomsten georganiseerd, de laatste nog 12 oktober jongstleden. Deze bijeenkomst heeft Jan geopend en afgesloten.

We hebben Jan leren kennen als een kundig bestuurder met veel kennis en ervaring en verder goed bekend op het kerkelijk 'erf'. Wij wensen mevrouw Van der Giessen, de kinderen en allen die hem lief en dierbaar waren, kracht, troost en Gods nabijheid.

Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN Afdeling Noord Brabant en Limburg

Thuis in de kerk
Thuis in het recht

PARTNER VKB

Telefoon (030) 287 70 00
info@vankootenadvocaten.nl
www.vankootenadvocaten.nl

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

Ben jij goed in je vak en op zoek naar zingeving? Kom dan eens praten bij de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland. Een organisatie waar je nog meer betekenis kunt geven aan je werk én je leven. Wil jij net als wij een verschil maken voor de kerk? Je komt als geroepen.

Wij zijn op zoek naar een

› Bestuurslid Beheerscommissie centrale kas Predikanten (BCKP)

een specialist op het gebied van financiën en pensioenen (vrijwilliger)

› Lid van de Commissie Steunverlening (regio noord)

bijdragen aan de beoordeling van de subsidieaanvragen voor projecten in plaatselijke gemeenten en kerkplekken (vrijwilliger)

Voor deze en meer vacatures kijk op onze website:

www.protestantsekerk.nl/vacatures

■ Orgel Dorpskerk Maarsbergen gerestaureerd

Tekst Nico de Jong **Beeld** Sander Booi

Op 20 november jongstleden is het orgel in de Maarsbergse dorpskerk na een restauratie opgeleverd en in gebruik gesteld. De opdracht is uitgevoerd door de orgelmakers Sander Booi en Martin Butter, onder de vlag van Mense Ruiter Orgelmakers.

Het orgel werd in 1886 geleverd door de firma Goldschmeding uit Amsterdam. Vermoedelijk zijn de orgelkast en een deel van het pijpwerk (met name de frontpijpen) vervaardigd door orgelmaker P. van Dam sr. uit Leeuwarden. Daarnaast is gebruik gemaakt van een bestaande windlade en (binnen)pijpwerk. In 1946 herstelde de firma De Koff de oorlogsschade en in 1977 vond een restauratie door Flentrop Orgelbouw plaats.

Bij de thans uitgevoerde werkzaamheden zijn de windvoorziening en de windlade volledig gerestaureerd en zijn het manuaalklavier en het pijpwerk hersteld. De restauratie werd begeleid door Peter van Dijk, die namens de Commissie Orgelzaken bij het project als adviseur was betrokken. De achterwand van het orgel, die in 1886 slechts van een grondverflaag was voorzien, is thans, in aansluiting bij het front en de zijwanden, in een eiken-imitatie geschilderd door Schildersbedrijf De Jongh uit Waardenburg.

De dispositie van het orgel is als volgt: Manuaal (C-f^{'''}): Prestant 8 vt., Holpijp 8 vt. (bas/discant), Fluit 4 vt., Octaaf 4 vt., Quint 3 vt. discant, Gemshoorn 2 vt. Aangehangen pedaal (C-g).

■ Eerherstel voor de altaarsteen van Hellendoorn

Op 17 november kreeg een middeleeuwse altaarsteen van 'n Oalen Griezen een nieuwe plaats. Het loodzware object werd verplaatst van de naast de kerk gelegen pastorietaan naar de toren, waar een stilteplek ingericht zal worden.

Als gevolg van de Reformatie zijn de altaarstenen uit vrijwel alle middeleeuwse kerken verwijderd. Vele zijn vernietigd, maar er zijn ook exemplaren bewaard gebleven. Her en der was sprake van 'desacralisatie' (dr. Regnerus Steensma) van dat centrale rooms-katholieke inventarisstuk. De steen werd wel als drempel bij de buitendeur van de kerk gebruikt – zo werd hij letterlijk met voeten getreden. Dat lot heeft ook het exemplaar van Hellendoorn vele jaren ondergaan, tot 1962. De laatste jaren lag het dus in een pastorietaan.

In de tweede helft van de vorige eeuw is er sprake van herwaardering van de altaarsteen. In verschillende kerken heeft men bij de restauratie van de kerk de steen weer op een gemetselde onderbouw in het koor geplaatst, bijvoorbeeld in Lochem, Vollenhove en Goutum. Dat was in Hellendoorn niet mogelijk: hij zou op het liturgisch centrum een obstakel zijn. Maar in de toren heeft hij ook een waardige plek gekregen.

Volg het laatste actuele nieuws

Altijd op de hoogte zijn van het laatste actuele nieuws? Abonneer u dan op de nieuwsbrief van de VKB via het contactformulier op onze website (zie: www.kerkrentmeester.nl/contact).

Of houd de nieuwspagina op onze website in de gaten. Ga naar www.kerkrentmeester.nl/nieuws of scan de QR-code met uw smartphone of tablet.

■ Op zoek naar nieuwe manieren van collecteren

Kerkelijke gemeenten hebben steeds vaker moeite met het storten van collectegeld. Steeds minder banken bieden een mogelijkheid om collectegeld af te storten en daarbij nemen de kosten voor contante stortingen enorm toe. Mede doordat het aantal kerkgangers door de coronamaatregelen afneemt zijn kerken overgegaan op alternatieve manieren om te collecteren. Dat kan door het gebruik van collecteapps of door het gebruik van een QR-code waardoor gemeenteleden gemakkelijk op digitale wijze hun collectegeld kunnen overmaken. Andere kerkelijke gemeenten hebben een deal gemaakt met de plaatselijke middenstanders om het muntgeld te kunnen omwisselen.

Lees het hele artikel op de website van het Reformatorisch Dagblad (zie: <https://www.rd.nl/artikel/956229-op-zoek-naar-manieren-om-collectegeld-af-te-dragen>).

■ Giften voldaan via collecteapps ook aftrekbaar voor de inkomstenbelasting

Giften aan ANBI's zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Dat geldt ook voor de giften die kerkleden doen aan hun kerkelijke gemeenten. De giftenaftrek geldt vanaf 1 procent van het inkomen tot een maximum van 10 procent van het inkomen. Een belangrijke voorwaarde om gebruik te maken van de giftenaftrek is dat schriftelijk kan worden aangetoond dat de gift daadwerkelijk is overgemaakt aan de ANBI-organisatie. Wanneer een gever de gift rechtstreeks overmaakt aan de ANBI, is dat natuurlijk geen probleem. Dat gaat ook op wanneer collectebonnen of munten via de bankrekening worden voldaan. De laatste tijd wordt in kerken ook gebruik gemaakt van collecteapps waarbij de gift niet rechtstreeks op de rekening van de ANBI maar op een rekening van de aanbieder van de app wordt geboekt die het vervolgens door laat boeken op de ANBI rekening van de kerk al dan niet onder inhouding van de administratiekosten. Is dit ook toegestaan? Inderdaad wordt dit ook door de fiscus geaccepteerd als een aftrekbaar gift voor de inkomstenbelasting. Wel is het noodzakelijk dat de gever via zijn afschrift kan aantonen wie de begunstigde van de gift is.

Bron: Reformatorisch Dagblad, 23 december 2021 (auteur: Wilbert van Vliet)

Het stadje Borculo en Stormbrand

Tekst Rook Belder (enigszins ingekort door redactie) **Beeld** VVK/VKB, Rook Belder, Wikimedia

Dit jaar was het voor de 25ste keer dat we met vrienden in Nederland met vakantie waren. We verbleven op een camping die vijf kilometer verwijderd ligt van het stadje Borculo. Op de leestafel van de camping trof ik een boekje aan met als titel *De oude hervormde kerk van Borculo*, geschreven door de heer Hendrik Willem Heuvel. De heer Heuvel schreef dit boekje naar aanleiding van de cycloon die in de nacht van 10 op 11 augustus 1925 raasde en grote delen van het stadje Borculo verwoestte, waaronder het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente te Borculo.

Waarom Stormbrand

Door de ramp van Borculo beraadde het toenmalige hoofdbestuur van de Vereniging van Kerkvoogdijen (VVK) zich over de noodzaak om kerkelijke gemeenten hun gebouwen goed tegen het risico van brand en stormschade te laten verzekeren. Besloten werd de leden een vragenlijst te laten invullen voor nadere informatie. Uit de reacties zou moeten blijken of zij in een stormverzekering geïnteresseerd waren en zo ja, of zij dat via de VVK wilden doen. De VVK zou in dat geval een Onderlinge Stormverzekering tot stand brengen. In *Het Orgaan*, het maandblad van de VVK, van oktober 1927 werd de leden gevraagd zich uit te spreken over de oprichting van een beoogde verzekeringsvorm. De leden reageerden hierop positief, waarna het hoofdbestuur van de VVK een verzekeringscommissie instelde.

Uit de ontvangen reacties bleek dat veel kerkvoogdijen te laag verzekerd waren, terwijl sommige kerkelijke gemeenten veel te hoge premies betaalden naar de mening van het hoofdbestuur van de VVK. Omdat er een rijk arbeidsveld lag, werd de commissie binnen de VVK omgezet in de Verzekeringscommissie Stormbrand. De commissie stond onder voorzitterschap van ds. mr. C.J. Bartels, die naast predikant van de Hervormde Gemeente Amersfoort, ook secretaris van de VVK was. Ds. Bartels was de eerste secretaris van de VVK en was ook jaren hoofdredacteur van maandblad *Het Orgaan*.

Toen de Verzekeringscommissie Stormbrand in 1927 haar werk begon, werd van iedere verzekerde, naast de verzekeringspremie, jaarlijks ook een bijdrage van f0,50 gevraagd om daarmee een aanzet te geven voor de vorming van een eigen onderlinge. Maar dit ideaal bleek te hoog gegrepen, want Stormbrand, dat in 1957 als Stichting Stormbrand ging opereren, beschikte over te weinig vermogen om daarmee een onderlinge te kunnen vormen. Na raadpleging van haar verzekerden en met instemming van het hoofdbestuur van de VVK, besloot het bestuur van Stichting Stormbrand de verzekeringsportefeuille in 1975 bij de Onderlinge Donatus onder te brengen.

De ramp van Borculo

De gevolgen van de cycloon waren voor de inwoners van Borculo enorm groot. Veel huizen waren verwoest, waaronder ook de Dorpskerk van Borculo, waarvan de toren vrijwel met de grond werd gelijk gemaakt. Op de avond van 11 augustus 1925 waren de inwoners van Borculo op

De ravage die de cycloon in de nacht van 10 op 11 augustus in het stadje Borculo had aangericht

Borstbeeld van Hendrik Willem Heuvel dat bij de Joriskerk in Borculo staat geplaatst

zichzelf aangewezen, want de toegangswegen tot het stadje waren versperd, terwijl de communicatie (toen via telegraaf en telefoon) geheel was verbroken. De elektriciteit was afgesneden waardoor ook de waterleiding niet meer werkte. Aan het einde van de dag werden de doden geregistreerd en werden gewonden geholpen.

De tijd daarna werden, onder leiding van burgemeester jhr. ir. R.R.L. de Muralt, allerlei acties op touw gezet om de nodige gelden bijeen te krijgen voor de herbouw van de verwoeste gebouwen in Borculo. Ook de Hervormde Gemeente van Borculo ging financiële acties voeren.

De heer Hendrik Willem Heuvel, die in die tijd in Borculo en omgeving op allerlei terreinen grote bekendheid genoot, zette zich met hart en ziel in voor de wederopbouw van het stadje Borculo en met name voor de Hervormde Kerk. Men houdt het voor mogelijk dat die forse inspanning er de oorzaak van was dat Heuvel in 1926 op 61-jarige leeftijd overleed. Aan dit overlijden wijdde ds. Bartels een *In Memoriam* in het orgaan van de VVK.

In *Het Orgaan* van oktober 1925 wordt door de gevormde Herstelcommissie kerk Borculo verantwoording afgelegd van de giften van onder meer de kerkvoogdijen in ons land. Per 30 september 1925 was er een bedrag van f12.200,27 ontvangen. Secretaris van deze commissie was de heer H.W. Heuvel en ds. C.J. Bartels was penningmeester. Door een extra oproep in *Het Orgaan* was er per 30 november 1925 een bedrag van f29.769,71 aan giften ontvangen.

Wie was Hendrik Willem Heuvel?

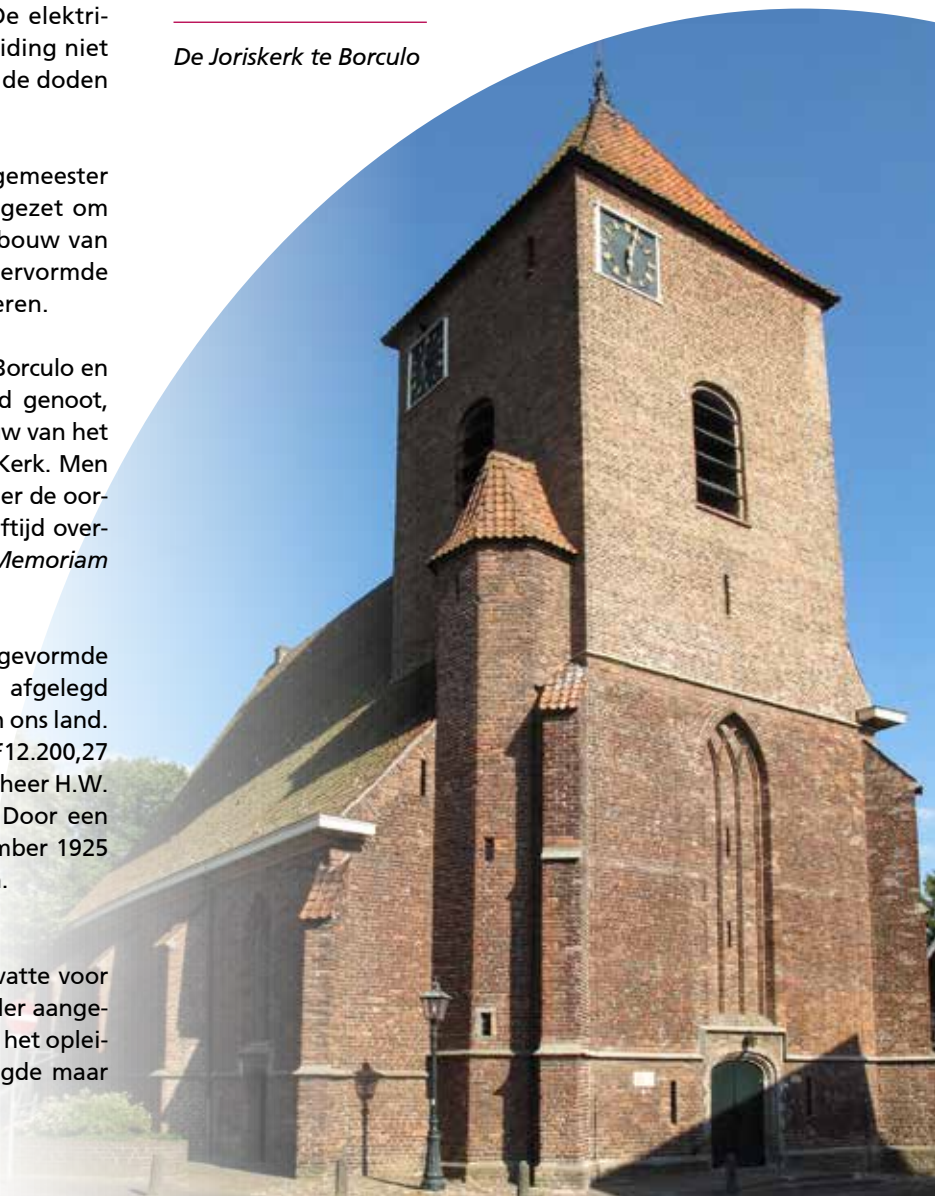
Heuvel was de zoon van een boer die het plan vatte voor predikant te gaan studeren, hiertoe door zijn vader aangeemoedigd. In 1880 deed hij toelatingsexamen voor het opleidingsinstituut Ruimzicht in Doetinchem. Hij slaagde maar

Heuvel kon het daar niet wennen. De heimwee knaagde aan hem en na een paar maanden keerde hij naar de boerderij van zijn ouders terug. Hij besloot een opleiding voor onderwijzer te volgen, waarvoor hij op 11 en 12 september 1882 met goed gevolg in Arnhem examen deed. Vijf jaar later behaalde hij zijn hoofdakke en behaalde in 1890 de landbouwakke. Hij werd hoofd van de school in Gelselaar en in 1901 werd hij in Borculo als schoolhoofd aangesteld. Ondertussen was hij duidelijk meer dan enkel onderwijzer. De historie had zijn interesse. Hij schreef diverse boekjes over de lokale geschiedenis en gewoonten.

Iets over ds. Bartels

In zijn de uitgave *De oude hervormde kerk van Borculo*, die op 27 augustus 1925 verscheen, is het voorwoord geschreven door ds. mr. C.J. Bartels. Ds. Bartels was toen predikant in Amersfoort, secretaris van de VVK, hoofdredacteur van het maandblad *Het Orgaan* en voorzitter van de Verzekeringscommissie Stormbrand. Hij diende de VVK van 1920 – 1946. Op 24 maart 1946 overleed ds. Bartels, die toen predikant in Zevenaar was, op 64-jarige leeftijd. Zijn zoon, de latere dr. H. Bartels, werd ook predikant en kwam in algemene dienst bij de Nederlandse Hervormde Kerk in de functie van scriba van de Provinciale Kerkvergadering (PKV) van Utrecht.

De Joriskerk te Borculo

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Rijk Spronk, Ruurlo-Barchem,
51 jaar organist

ZILVER

toegekend aan:

Jan Willem Bakkenes,
Beekbergen, 25 jaar koster

Adolf Dirk Maris, Hellendoorn,
25 jaar koster-beheerder

Nico Willem Kunnekes,
Meppel, 25 jaar organist

Arie Klaas Theodoor Noorland,
Streefkerk, 25 jaar koster, lid com-
missie van bijstand, BHV'er

Jan Besseling, Waspik, 25 jaar se-
cretaris college van kerkrentmees-
ters en commissie van bijstand

Jacobus Christoffel Vos, Waspik,
ruim 25 jaar diaken, ouderling-
kerkrentmeester en voorzitter
college van kerkrentmeesters

R. Spronk, Ruurlo-Barchem

N.W. Kunnekes, Meppel

J.W. Bakkenes, Beekbergen

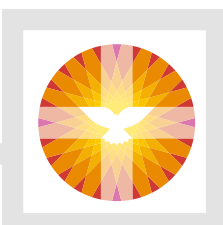
A.K.T. Noorland, Streefkerk

A.D. Maris, Hellendoorn

J. Besseling en J.C. Vos, Waspik

PKN Onderscheidingen

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Jacob Drupsteen, Zwolle, circa
60 jaar diverse functies

GOUD

toegekend aan:

Cornelius Roubos, Zweeloo,
40 jaar organist

J. Drupsteen, Zwolle

C. Roubos, Zweeloo

Hoe verzeker je de gewelven van de eredienst?

Elke kerk heeft een unieke betekenis. Stilte en reflectie gaan er hand in hand met zegening en viering. Zo'n plek waar de ziel thuiskomt is onvervangbaar. Maar niet onverzekerbaar, want met de specialistische kennis van Donatus wordt de herbouwwaarde van uw kerk nauwkeurig getaxeerd en verzekerd. Daarbij kunt u rekenen op deskundig preventieadvies. In geval van schade treden we daadkrachtig op en nemen we u veel werk uit handen. Zo blijft uw kerk verzekerd van een toekomst waar ook volgende generaties van kunnen genieten.

Nieuwsgierig? Ontdek meer op www.donatus.nl.

verzekert kerken en monumenten

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- Brandverzekering
- Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- Rechtsbijstandverzekering
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Groepsreis/ongevallenverzekering
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Persoonlijke ongevallenverzekering
- Vervangingsverzekering predikanten
- Verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- Fraude- en berovingsverzekering

Uw contactpersonen

DIMFIE VAN SUNDERT
010 40 60 520
info.vkb@mmc.com

JOYCE DEN HOLLANDER-OSSEWAARDE
010 40 60 817
info.vkb@mmc.com

